

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

DŽELAT SA MASKOM

BROJ 135

CENA 2 DINARA

**SVAKOG DRUGOG
ČETVRTKA**

**NAJLEPŠE
LJUBAVNE PRIČE**

SVETSKI HIT
SVETSKI HIT

ZLATNI

KUPIDON

Vilijam Mark:

**DŽELAT SA
MASKOM**

Naslov originala:

WILLIAM MARK

„TEXANISCHES
MEI STORSTUCK“

Copyright 1971 by
MARTIN KELTER VERLAG

Dželat sa maskom

Bila je skoro ponoć, kada je jahač primetio prve gradske svetiljke pred sobom.

Imao je za sobom naporno jahanje pa je pustio konja da pređe iz galopa u kas. Uprkos napora koji je izdržao, sedeo je u sedlu uspravno i sa lakoćom.

Pred njim je ležao Sasabe, staro pogranično mesto, čija je severna polovina bila američanska, a južna meksičanska.

Kroz rupu na zastoru od oblaka pojavila se mesečina i bacila bleđu svetlost na jahača, ali nije se moglo videti lice čoveka. On je sebi do ispod očiju bio vezao veliku sivu maramu. Obod je navukao duboko na čelo, tako da je preko njegovih očiju padala oštra senka.

Po običaju on uhvati za futrolu revolvera, izvuče oružje, pusti do-

boš da se okreće i proveriti da li su sve komore napunjene. Tada izvuče pušku iz futrole na sedlu, takođe da bi ispitao da li je napunjena.

Čovek koji je jahao prema gradu u noći bio je zločinac. On je bio dželat Cezar Džim Valeta, posle Velikog Šefa najstrašniji član tajnog „Saveza maskiranih ljudi”. On je trebao da u ovoj noći nanese neiskazani bol trima porodicama ovog malog pograničnog mesta.

Iza opšteg skladišta Miguela Rondasa, na američkoj strani grada, u malom, čistom, negovanom vrtu nalazila se kućica učitelja Džoe Kartera. Učitelj je bio čovek od četrdeset tri godine, retke tamne kose, svežeg lica i krepkog stasa. Ako je i delovao zatvoreno, bio je, ipak, jedan od najprijetnijih i najvrednijih ljudi u Sasabeu.

Rano ujutru, pre nego što bi pošao u školu, pisao je on oko dva sata zamenjujući u tom poslu predsednika opštine, a u dvanaest, kada bi dolazio iz škole kući, zabavljao se sa pismima koja su mu ljudi donosili. Ne zato što ljudi iz Sasabea nisu naučili da pišu — nego zato što je za većinu od njih škola bila daleko prošlost koje su se još jedva sećali. A bilo je uvek negde nešto da se piše. Učitelj je obavljao sve te poslove, jer je morao da zaradi za izdržavanje svoje velike porodice.

Sedmero dece je živelo pod njegovim krovom. A samo dvoje od njih su bili njegovi vlastiti. Petro su bili deca njegovog brata, koji je živio u Nogalesu i zajedno sa svojom ženom izgubio život pri jednom napadu bande. Kako se tragedija porodice Karter u Nogalesu, zaista dogodila i kakvu je pozadinu imala, nikad se nije doznalo u Sasabeu. Katkad se šaputalo da Džef Karter, otac ove dece, nije baš vodio suviše dobar život.

Do pola dvanaest je učitelj seдео pišući, a onda mu je glava od umora klonula na grudi. On zatvori mastionicu, stavi ispisani tabak u fijoku svog pisaćeg stola, koji je preko dana služio kao kuhinjski sto, podiže se izađe u dvorište oprao se i vratio u kuću.

Na kraju malog trema bile su obe dečje spavaće sobe, sobice, ali u kojima je svako dete imalo svoj krevet. Za to je brinuo Džef Karter. A njegova žena, koja se

pre jednog sata popela u spavaonicu sa kosim zidovima, držala je decu čisto i uredno.

Meri Karter nije ništa znala o brigama koje su od pre izvesnog vremena pritiskale njenog muža. On je dobijao kao učitelj vrlo malo novca, tako da ni uzgredni poslovi nisu mogli da ispune rupe u kućnom budžetu koje je napravila bolest nekoliko deteta prošle zime. Karter je zbog toga morao da pozajmi novac. Kako je on bio viđen čovek u gradu, niko nije oklevao da mu da nekoliko dolara.

Prvi koji je to bez oklevanja učinio bio je Barbier Kramer, koji je živio dole u glavnoj ulici.

Ali rok za vraćanje novca je već bio istekao. Karter je morao za tri dana da vrati sedamdeset pet dolara.

Sedamdeset pet dolara! Koliki novac! Gde da nađe toliko? Kad je on uzeo od Kramera bila je zima i on je bio siguran da će najkasnije do maja moći da stvori novac. Šest meseci je, činilo mu se, bilo dovoljno da bi se to moglo učiniti!

Vreme je bilo ipak vrlo kratko, sada je šest meseci prošlo, a ništa se nije učinilo. Ma koliko da se Karter trudio nije mogao da nađe načina da uštedi sedamdeset pet dolara.

A šta sve nije pokušavao! Otišao je sa malim dvokolicama njegovog suseda na Markatov ranč i pitao imućnog trgovca stokom da li bi mogao da mu sredi račune. Ali ovaj je samo odmahnuo gla-

vom. Štedelo se na Markatovom ranču i jedan od trojice sinova je te poslove sam obavljao.

Karter je tako na više mesta išao, a jednog dana je otišao u Nogales. Šta se tog dana dogodilo Meri Karter nije nikad saznala, ali je videla da se njen muž vratio kasno u noć bleđa lica i vrlo zbunjen.

Sve više se približavao dan kada je novac morao da bude vraćen. Kramer mu je pokazao priznanicu. Nije on bio surov momak, ali najzad i njemu je bio potreban njegov novac.

Karter zatvori kapiju za sobom okrete ključ, pođe teškim koracima hodnikom, pogleda još jednom u kuhinju, u kojoj je ugasio malu kerozinsku lampu, i ostade stojeći na podnožju stepenica.

Duboka tuga ga je obuzela. Desnom rukom se odupro o ogradu, a levu nogu je stavio na prvu stepenicu. Ipak nije pošao dalje. Glava mu je klonula na grudi.

Ne, nije mogao da se penje da bi legao. Ne bi ni mogao da zaspi.

On se polako okrenuo i pošao natrag u kuhinju i odsutnim pogledom prešao preko dvorišta, koje je bilo osvetljeno bleđom mesečevom svetlošću.

To je bio onaj isti mesečev zrak koji je daleko napolju pred gradom osvetlio bandita Valetu.

Karter se setio mape koju je uzeo kod doktora Lopeza.

Bio je to ogroman posao koji mu je bio dao lekar, koji je stanovao u meksikanskom delu grada.

Doktor Lopez je pisao neuredno i nečitko i bilo je vrlo teško čitati njegov rukopis. Tu su bila imena, godišnja doba, oznake bolesti i lekova, sve zbrkano i ispremetano. Morao bi mnogo dana da utroši da sredi lekareva akta. Nagrada koju bi za to dobio nikako nije odgovarala radu, ali doktor Lopez nije bio u mogućnosti bolje da plati. A Džoe Karter je bio čovek koji je primao svaki posao. Ovoga još nije mogao da se lati, jer do sada još nije našao vremena za to.

On izvuče iz fijke debelu mapu, koja je bila svezana gajtanom, i stavi je pred sebe.

Tada tek upali lampu, ali je izvukao fitilj što je manje moguće.

Posle kratkog vremena bacio je pogled na sat koji je stajao s druge strane na komodi i sigurno bi se stresao od straha da mu je neko u tom času rekao šta će se još ovoga sata dogoditi.

Džoe Karter sigurno ne bi bio u stanju da poveruje da je moguće da njegova zla sudbina bude još gora!

Tišina u sobi je samo povremeno narušavao šum pera u mastionici i njegovo grebanje po hartiji.

Čezare Valeta je stigao u grad. Jahao je pored male kuće Felgerbera Leonarda i već je gledao preko dvorišnog zida učiteljeve kuće. Odande je mogao da vidi zračak svetlosti koji je padao sa kuhinjskog prozora.

Valeta se skliznuo sa sedla, pustio uzdu njegovog crnog Valaha

da klizi po tlu i kretao se bešumnim koracima duž dvorišta prema mestu sa koga je mogao da se vine preko zida. Stajao je u dvorištu u noći neko vreme i osluškivao.

Svetlost koja je dopirala iz kuhinje, iako je bila slaba, osvetlila je priliku zlikovca.

Kretao se dalje prema sredini dvorišta, odakle je mogao da vidi čoveka u kuhinji. Valeta ga je osmotrio za trenutak, a zatim je nastavio da se šunja duž kuće. Pokušao je da otvori prozor. Svi su na toj strani bili zatvoreni. Stoga je morao natrag u dvorište sa druge strane. Tamo je jedan od prozora popustio. Bandit se podiže na dasku i provuče se kroz uski otvor prozora u malu prostoriju.

Stajao je sasvim pognut na podu i osluškivao.

Nekoliko sekundi kasnije bio je kod vrata i pažljivo ih otvorio, izdižući ih da ne bi škripala. Sad je stajao na hodniku, na čijem levom kraju se mogao videti zrak svetlosti ispod vrata.

Valeta je sad već stajao uspravno i išao napred bez oklevanja.

Kad je čuo korake Džoe Karter diže pogled

Tog časa su vrata odskočila.

Karter je izbezumljeno piljio u čoveka koji je stajao u vratima. Bio je to čovek visok, sa tamnim šeširom, crnim sakoom i crnim pantalonama, čije je lice bilo skoro potpuno pokriveno sivom maramom.

U levoj ruci je držao veliki re-

volver, čija je cev ciljala tačno u učiteljeve grudi.

Karter je gledao u cev kao oduzet.

Bandit uđe i povuče vrata za sobom.

— Ustani, Kartere!

Učitelju je bila potrebna sva snaga volje da bi savladao oduzetost koju je prouzrokovao strah. On se podiže, ali se osloni levom rukom o ivicu stola, a u desnoj ruci je još imao pero.

— Baci pero— viknu čovek.

Karterova ruka se otvorila i pero je iskliznuo iz njegovih prstiju

Niko nikad nije doznao kako je banditu uspelo da pobegne iz transporta zatvorenika od Deminga za Feniks. Najverovatnije su se tu odigrale neke stvari koje imaju veze sa strahom stanovništva od „sivog klana”.

U svakom slučaju ovaj poznati zlikovac je bio na slobodi i kretao se hladnokrvno po zemlji u kojoj je tražen poternicom.

Karter se napola pribrao.

— Šta vi hoćete? — začu se promuklo iz njegovog grla.

— Biću kratak — odgovori dželat. Vaš brat je pripadao nama.

— Džef?!

— Da, vaš brat Džef.

Kao da je nešto lupilo učitelja po glavi: Džef je bio bandit!

Bezosećajno je zazvučao glas zlikovca u maloj prostoriji:

— Da, pripadao nam je od onog dana kada je pomislio da može svega da se odrekne. To je bio dan njegove smrti.

Karter podiže glavu:

— Vi ste ga smaknuli!

— Vi se pogrešno izražavate, Kartere — ispravi ga bandit. — On je dobio ono što je zaslužio. To je bilo sve.

— A njegova žena?

— Klan kažnjava potpuno i trajno.

Učitelj je hteo da vikne: Ubico! Bedno zlikovačko pseto! Ali nikakav glas nije prelazio preko usana. Nemoćno je stajao.

Banditi su dakle, bili ti koji su usmrtili njegovog brata Džefa i njegovu ženu! Pakleno društvo smrtonosnih trojki, koje je svuda u zemlji postavio svoja plamteća vešala. Njima nije ništa značilo što je petoro dece ostalo bez roditelja, i da bi za njih bilo još tužnije da on, Džoe Karter, nije brinuo o njima.

Glas bandita ga je vratio u stvarnost.

— Kao što sam čuo, Kartere, vi ste uzeli k sebi leglo izdajnika.

Učitelj podiže glavu i reče, s mukom se savlađujući:

— To su bila nedorasla deca, koja bi bez mene umrla od gladi!

— Da, naravno, vi ste ga nasledili u svemu. Vi pripadate, dakle, tajnom udruženju. I da to ne biste zaboravili, ja ću vam utisnuti žig.

Munjevito istrže on goveđi bič ispod sakoa, zavitla ga i razvuče preko lica zabezeknutog čoveka.

Krvava modrica na licu je odmah pukla i izazvala kod ošinutog strahovit bol.

— Ti pripadaš sada nama, Džoe Kartere, dopirao je do njegove vesti kroz bol i nesvesticu koja ga je obuzimala, glas zločinca. — Ne zaboravi to! Sad ćeš odmah izaći napolje, uzećeš svog konja i čekaćeš me napolju pred gradom kod trokrakog kaktusa.

Obliven krvlju stajao je Karter i ukočeno gledao čoveka s maskom očima koje su gorele.

— Nemam konja — procedio je najzad.

Tada bandit zavitla ponovo bič.

Karter je nehotice ustuknuo dva koraka.

Ali Valeta je samo podigao ruku i ispod njegove obrazine se začu smeh.

— Nemaš konja? Tako nešto u buduće neću da čujem od tebe. Za jednog pripadnika udruženja to nije nikakva smetnja. Ovde u gradu ima pet tuceta konja. A ako si ti nesposoban da jednog stvoriš, nesposoban si i da živiš.

Sivoliki zastade, podboči s ei po- Valeta se okreće i odmah zatim vrata se zatvoriše za njim.

Karter je ostao na mestu kao ukopan, zureći u vrata, gde je bandit malo pre stajao.

Da li je to bila utvara? Dali su se poslednja tri minuta zaista tako odigrala, kao što ih je on doživio?

To nije moglo biti istina!

Ali gorući bol na licu uverio ga je vrlo brzo u to, da to nije bila utvara.

Jedan bandit je stvarno bio kod njega u kući i nije ga samo do krvi udario već mu je i objasnio da je

on i sam bandit — kao njegov brat Džef!

Nije ništa mislio, jer nije mogao da se uhvati ni za jednu jasnu misao.

Onda su se opet čuli koraci u hodniku i vrata su se opet naglo otvorila. Bandit proturi glavu kroz poluotvorena vrata i prožišta:

— Ako ti, slučajno padne na pamet da odustaneš, to će značiti odmah tvoj kraj. A šta će biti sa tvojom ženom i decom, to ćeš teško moći da zamisliš.

Vrata su se opet zatvorila, a koraci zločinca su odjekivali u hodniku.

Ako Karter do sada i nije mogao da se sabere, sada je njegov mozak bio obuzet samo jednom misli: Nemam izbora. Moram to da činim! Moram to zbog moje dece i moje žene!

Izašao je napolje, prešao usku ulicu, povukao vrata i izveo dorota starog Štajnera iz štale. Osedlao ga je i izjahao iz grada u pravcu u kome mu je bandit naredio da krene.

Dole na uglu Glavne ulice i Poprečne ulice nalazio se veliki Siti hotel Klarka Hajera.

Pre šesnaest godina je Hajer napustio Englesku i došao u Sjedinjene Države. On je tamo bio „crna” ova u familiji, mladi momak koji nije hteo da radi ono što je familija od njega očekivala. On se kockao, pravio dugove i oslonio se na to da otac sve plaća. Jednog dana otac je stao pred njega u studentskoj sobici u Kembriđu i ostavio na sto jedan koverat. Onda se bez reči okrenuo i napustio sobu.

Kad je Hajer otvorio koverat, našao je pocepane priznanice i brodsku kartu za Ameriku. Klark Hajer nije imao drugog izbora, do da krene na put u drugi kraj zemlje, u Novi svet.

Ali i ovde, sa druge strane „Velike bare” nije mogao da vodi sreden život. Nameštenje koje je dobio u Baltimoru, izgubio je ubrzo zbog neurednosti i pošao sa grupom avanturista za Indijanu. Ali ni tamo nije mogao da ostane jer je pao u oči kao opasan kockar u železničkom logoru i bio broteran.

Ovog puta neki putnici iz Austrije su ga uzeli sa sobom i krenuli za Srednji zapad. To je bila porodica Vestrajher iz Tirola koja ga je primila, žrtvujući se za njega i vukla ga sa sobom. Jedna devojka iz ove porodice je bila zaljubljena u njega i on je obećao da će se oženiti čim budu negde našli dom.

Klark Hajer se i ovog puta izvuкао i uzvratilo dobrotu ovih ljudi grubom nezahvalnošću. Vukao se neko vreme po Oklahomi, prokrstario severozapadni Teksas i došao u Novi Meksiko. Kako je on došao do novca sa kojim je nekoliko stotina milja dalje na zapadu, na granici Novog Meksika sagradio Siti hotel u Sasabeu, to niko nije znao.

Oženio se jednom lepom mladom ženom iz Nogalesa, čiji otac je priložio jedan deo novca za hotel.

Klark Hajer nije vodio pošten život pre nego što je došao u Sasabe, ali ovde se držao valjano i trudio se da postane bolji čovek. A otkada su

blizanci došli na svet, on je zaista postao pošten građanin.

U ovo kasno doba sedeo je on kao i svakog subotnjeg večera i izračunavao nedeljni pazar. Sabirao je duge kolone brojeva i mučio se da održi oči otvorene.

Odjednom on ustade i priđe prozoru da bi malo odmorio oči koje su ga bolele. Tada prelete mesečev zrak preko ulice. Mali grad Sasabe učinio mu se kao da je iznenađa začaran. Bio je to isti mesečev zrak koji su videli Valeta i Karter.

Hajer podiže prozor da bi pustio da izađe dim od cigare i vrati se opet nad svoj rad, za koji mu je trebalo još najmanje pola sata. Odjednom se prepao. Do njega je dopro neki šum.

Sa druge strane, na dasci prozora ugledao je dve ruke, a odmah zatim pomohila se glava, od koje je mogao da vidi samo dva tamna oka. Ostali deo lica je bio sakriven sivom maramom. Šešir je bio navučen duboko na čelo.

To je bio bandit Džim Valeta.

Hajer je bio isto tako zabezeknut kao — jedva sto koraka dalje prema severu — učitelj Džoe Karter pre četvrt sata.

Valeta se već bio prebacio preko simsa. Gurnuo je prozor da bi bio siguran da njegove reči neće čuti niko sa ulice. Stao je onda u ugao iza zavese, gde sa ulice nije mogao niko da ga vidi.

Hajer se podigao sa stolice i nesvesno podigao ruke u visini ramena. Valeta se nasmeja pakosno.

Dobro je da shvataš, Hajeru.

Hotelijer je slušao taj glas ali po njemu nije mogao da prepozna onoga koji je govorio.

— Šta hoćete od mene? — procedio je promuklo.

— Ne budite tako nestrpljivi, Hajeru. Polako, sve će doći na red.

Hajer gurnu mali sanduk koji je stajao pored njega tako da je kliznuo do sredine sobe.

Bandit je istog časa imao revolver u ruci.

Sada je Hajer bio taj koji se smejao.

— Uzmite to sa sobom, to je sve što imam u kući. Dve stotine dolara. Pretpostavljam da će to biti dovoljno.

Bandit je vrteo glavom.

— Mi se ne razumemo, Hajere. Hteo sam samo da ti uručim lep pozdrav od Veronike.

Hajer polako spusti ruke. Bledo zelena boja se pojavila na njegovom licu, a usne su počele da mu drhte.

— Od koga?

— Ja sam, mislim, jasno govorio. Od Veronike.

— Šta ja imam sa... sa... ja ne poznajem nikog, ko se tako zove.

— Šteta! Veronika Vestrajher je bila krasna devojka. Dobila je dete koje neobično liči na izvesnog Klar-ka Hajera. I ima oca koji sa puškom u ruci traži po celom jugozapadu čoveka koji je obeščastio njegovu ćerku.

Hajer se svali u svoju stolicu.

To je bilo više, nego što je u tom trenutku mogao da podnese.

Kako je bandit saznao za tu stvar?

Mora da je slučajno naišao na Vestrajherove i od njih čuo za ime Hajer, a onda pošao njegovim tragom da ga iskoristi. A kad je još doznao i to da je Hajer postao imućan, učinilo mu se da će se stvar dobro isplatiti.

Klark Hajer nije znao da je u stvari bio sasvim drukčije. Organizacija „maskiranih ljudi“ je svuda bila raširila svoje pipke. A svuda je bilo ljudi koji su iz straha od bande postajali izdajnici. Jedan od tih ljudi je pričao istoriju o hotelijeru iz Sasabea, Klarku Hajeru i napuštenoj Veroniki Vestrajher.

Mnoge priče su na taj način došle do ušiju velikog „bosa“, ali većinu od njih je on odbacio. Samo tamo gde je smatrao da će se isplatiti, on bi se saglasio. Klark Hajer je bio jedan od tih slučajeva.

Krupne graške znoja stajale su na čelu hotelijera. On uze maramicu iz džepa prsluka i obrisao čelo. Tada pogleda prema banditu i izusti samo jednu reč:

— Koliko?

Opet se čuo metalni smeh ispod sive maske.

— To će doći kasnije. Sad se radi o tome da ti razmisliš kome pripadaš.

Hajer još nije shvatao.

— Kako...

— Šta tu ima da se pita? — grktao je zlikovac. — Ti si od ovog trenutka jedan od naših.

Hajer ustuknu jedan korak unazad i osloni se na pisači sto.

— Šta to treba da znači? — promuca on.

— To znači to, što sam kazao: pripadaš tajnoj organizaciji. Od sada moraš da činiš ono što mi naredimo.

Hajer proguta pijuvačku. On nije bio neka čvrsta priroda i jednom takvom udarcu sudbine nije bio dorastao. A nije bio ni dovoljno srčan da bi se branio. Obuze ga strah za lepu Leoni Parker, koju je dobio za ženu. Otkad mu je poklonila dvoje dece, značila mu je, zaista sve na ovom svetu. A kao i učitelj Karter, znao je da su banditi bezobzirni i da ni od čega ne preziru. Čak ni od smrti jedne žene.

— Dakle, ti si naš. U svako doba spreman za organizaciju! To je naša parola.

— Ja još ne razumem sasvim, gospodine — mucao je Hajer.

— Šta tu ima da se razume? Spreman si uvek da se odazoveš. Ako „bosu“ za ma šta budeš potreban, ti si tu! Konja imaš, novca imaš suviše. Što se tiče novca, od danas ćeš plaćati za klan nedeljno pedeset dolara. To je dobro odmereni iznos za tako imućnog momka.

Hotelijer je baš hteo nešto da prigovori, kada su se čuli koraci u hodniku. Bili su to laki koraci jedne žene.

Valeta stade iza zaves.

Onda su se vrata otvorila i Leoni Hajer pogleda u malu radnu sobu njenog muža. Imala je na sebi do zemlje dugu plavu domaću haljinu, kosa joj je u širokim uvojcima padala na ramena.

— Kad ćeš najzad da odeš da spavaš, Klark? — upita ona zabrinuto, dok se njen muž okretao prema njoj.

Tada ugleda ona njegovo lice i prestraši se. — Šta ti je? — upita ga brižno i stavi mu ruku na čelo. — Ti si mokar od znoja, Klark. Odmah idi da legneš! Ja ću pozvati doktora!

Hajer odmahnu glavom.

U tom trenutku žena kriknu. Ispruženom levom rukom pokaza ona na zavesu ispod čijeg donjeg kraja su se videli vrhovi prašnjavih čizama.

Zavesa je već sledećeg trenutka bila odgurnuta u stranu i bandit je stajao tu, sa revolverom u ruci.

Žena ustuknu, povika glasno za pomoć i potrča prema vratima sobe.

U tri duga skoka bio je Valeta kraj nje, povukao je natrag i posadio na stolicu.

— Šta to treba da znači, Klark? — upita žena drhćućih usana.

Čovek je ćutao pognute glave.

Ona navali promuklim glasom:

— Ovaj čovek nosi sivu masku! On je dželat!

Bandit je stajao pred njom, još uvek sa revolverom u ruci. Onda se okrete hotelijeru i reče podrugljivo:

— Kaži joj da ja ne volim taj ton i da upotrebi drugi, ako ne želi da ima neprilika!

Leoni se podiže sa stolice.

— Šta to treba na znači? — procedi ona zaprepašćeno. — Ti sarađuješ sa dželatima?

Čovek pokuša u očajanju da korakne prema njoj, ali je bandit već stao među njih. Ona ustuknu i povika.

— Da me se niste dotakli!

— Nije mi ni potrebno — objasni Valeta. — Postaraj se da se stiša, Hajere, inače si ti na nišanu.

Žena je začas istrгла fijoku svog sekretera i munjevito izvadila revolver.

To nije smela da učini. Drumski razbojnik Čezare Valeta je bio alergičan na pištolj uperen na njega. On opali odmah. Pucanj je proizveo samo prigušen zvuk, sličan udaru štapa po kožnom sedištu.

Sa hripanjem stropošta se Leoni Hajer ispred sekretera.

Izbezumljeno je gledao Hajer nje-no telo koje je iskrivljeno i nepomično ležao pred njim.

Kada je pokušao da se sagne, dočeka ga Valeta:

— Da nisi pisnuo! Inače ćeš i ti otići do đavola!

— To je ubistvo! — hripao je hotelijer i pošao napred.

Valeta je ponovo zategao oroz.

— Stoj!

Drhćući celim telom i poluonesvešćen od gneva i bola, stajao je hotelijer u sredini male sobe. — Ubistvo — promucio je još jednom.

Valeta odvrati ledenom hladnoćom:

— Svejedno mi je kako ćeš to nazvati, Hajer. Žena je na mene uperila revolver i ja nisam hteo da čekam da budem ubijen.

— Ali — mucao je hotelijer u najvećem očajanju — ona je mrtva. Mrtva! Mrtva! Leoni!

Tada se okrete i baci se preko njenog nepomičnog tela.

Valeta ga uhvati za rame i gurnu

ga natrag. Držeći uperen revolver, reče:

— Ti znaš šta imaš da činiš. Ako se budeš protivio i ako budeš hteo da postaneš izdajnik, proći ćeš kao ova žena.

Čovek se podiže sa poda. — Ona je moja žena! — ječao je.

— Ona je bila žena koja je na mene uperila pištolj. A sada dosta! Ti ćeš čekati naše naredbe. I ako se budeš protivio da ih izvršavaš klan će naći načina da te liši i oba deteta.

Hajer je okrenuo glavu i ukočenih očiju zurio u zlikovca.

— Ne — stenjao je. — Ne, ne Teda i Mini! To ne! Sve ću učiniti, sve što tražite!

Valeta ugasi lampu, podiže prozor i iskoči napolje. Lakim korakom spusti se preko Kros ulice.

Hotelu Siti nasuprot, nalazila se kockarska jazbina Meksikanca Ramireza. Tamo je još bio živ promet u obe odeljene prostorije sa šankom. Valeta prođe pored krčme, i zaustavi se pred čisto okrečenom kućom na čijoj kapiji je visio teški mesingani zvekir.

U toj kući je stanovao Manuel Lopez, lekar iz Sasabea.

Četrdesetdevetogodišnji lekar je poticao iz Meksiko Sitija. On je nekad video i bolje dane, ali ga je nesreća poterala iz zavičaja. Četiri godine je radio u gradskoj bolnici, kad mu je u toku relativno bezazlene operacije pod rukom umrla jedna mlada žena. Kako je tada izašlo na videlo da je Lopez tog dana pio, u pravnik je od njega zahtevao da ode.

Ali to nije bilo sve. Lopeza je tražio i muž umrle.

Bio je to sin bogatog trgovca, po imenu Hoze Locero. Mladi Locero je jurio lekara kroz ceo Meksiko i Lopez je najzad odlučio da pređe granicu prema Državama i tamo je godinama živeo u Arizoni.

Tek pre sedam godina je on došao u Sasabe i naselio se u meksikanskom delu grada. Ali i ovde ga nije mimoišla njegova sudbina.

Već dugo vremena je bio on na listi ljudi klana, ali oni nisu upotreбили ono što su o njemu znali, jer je lekar bio beznačajan za njih. To se izmenilo tek posle velikog sukoba koji je banda imala sa čuvenim šerifom Erpom. Zlikovci su inače često morali da ostavljaju ranjene, jer nisu imali čoveka koji se razumevao u vađenju metaka iz rane. Zbog toga je veliki „bos” odlučio da u svoju bandu uzme jednog lekara. I njegov izbor je pao na nekad vrlo veštog hirurga Manuela Lopeza.

Doktor Lopez tog časa nije bio u svojoj kući. On se zadržao bio u amerikanskom delu grada u jednoj kolibi iza prebivališta trgovca Tuke-
ra, gde je jedna četrdesetogodišnja žena dobila dete. Iako su ljudi bili siromašni, preplašeni muž je poslao po lekara. I Lopez je došao, iako je znao da porodica Torpe ne može da plati lekara.

Tri sata je on proveo kraj ženine postelje i kad je dete bilo rođeno, krenuo je umoran kući.

Išao je polako kroz glavnu ulicu, zatim skrenuo u poprečnu, bacio pogled na kockarsku jazbinu, odakle

su još uvek dopirali zvuci muzike i krenuo svojoj kući.

On otvori vrata, baci svoj sombre-ro na kuku na zidu, skide crvenožuti „ponča“, i pođe u svoju radnu sobu, gde se oprao. Onda je još za pisačim stolom uveo u knjigu rođenje male Liz Torpe.

Baš je pisao poslednja slova kad je iza sebe čuo šum. On se okrete i vide visoku priliku čoveka koji je stajao u vratima prema tremu.

Čovek sa maskom je našao put i u ovu kuću, i to kroz prozor iz kuhinje.

Oči na mrkom, izboranom licu lekara su sevnule. On skupi guste obrve i na njegovom čelu se ucrtala duboka bora.

— No, šta je? — upita on samo.

Valeta je bio kratak.

— Stvari stoji ovako, doktore: od danas pripadaš nama.

Za trenutak je lekar pomislio da ima posla sa umoboinikom, koji je provalio u njegovu kuću. Ali tada shvati: bandit!

— To mi morate još jednom ponoviti, amigo — reče on da bi dobio u vremenu.

— U načelu ne ponavljam ništa — reče Valeta u žargonu velikog šefa. Tajnom udruženju je potreban vešt krpač kostiju.

Ne dižući se, lekar odvrati:

— Zar je jedan dovoljan?

Valeta munjevito odgovori, rugajući se:

— Ne, ti si samo jedan od nekolicine. Pretpostavljam da si shvatio naredbu.

— Da, to se može reći — odgovori Lopez, okrete se svom radnom stolu zatvori mastionicu i dunu preko vlažnog pisma, da bi ga osušio.

Bandit izvuče svoj revolver i zateže oroz.

— Ustaj, Lopezu!

Lekar nije dopustio da ga ometaju u njegovom poslu i sušio je i dalje vlažno mastilo na papiru.

Tada začu bandita iza sebe kako govori:

— Dovoljno je da kažem jednu reč i Locero će te napuniti olovom!

Lekar se okrete sasvim polako podiže se i sad je stajao u sredini male prostorije, pretrpane knjigama i lekarijama.

— To mi morate još jednom reći, gospodine.

— Izgleda, Lopeze, da teško shva-taš.

Lekar izvadi iz džepa prsluka crnu cigaru i stavi je sebi među zube. Kad je hteo da zapara šibicu o policu za knjige, reče mu Valeta:

— Ti, Lopezu, izgleda ne uzimaš stvar ozbiljno? To je tvoja propast!

— Bilo bi dobro za vas, amigo, kad biste moju kuću sad napustili.

On je to rekao mračnim tonom, preteći.

U Valeti je kuvalo od besa. On je bio čovek koji nije vladao sobom a za posao koji preduzeo bio je sasvim nepogodan.

— Ti se varaš, doktore, ako misliš da možeš da prođeš samo sa naduvenom usnom! On naglo istrže bič ispod sakoa. — Pogledaj ovo Lopezu! Time sam već jednog čove-

ka žigosao. Ti si treći koga noćas tražim u Sasabeu.

— Da, tu ste vi, momci, malo nestašni. Budite ljude iz najljepšeg sna.

Na to skoči Valeta napred, zavitala i zviznu kamdžijom, ali nije bio dovoljno vičan. Bič promaši cilj i kožna zmiya zahvati medicinske boce koje su stajale na polici i sruši ih na pod. Istog časa sa gomile razbijenog stakla poče se širiti oštar, neprijatan miris po sobi.

Valeta je kašljao.

— Kakva je to đavolska materija?

Lekar pogleda ostatke širokih boca i lice mu dobi odjednom gorak, tmuran izgled. Sva volja za životom i vedrina kao da su bili iščezli.

— Znaš li šta je to, banditu? To je materija na koju sam mesecima čekao. I koštala je kao pola sedla. Bedni vucibatinol...

On navali na Valetu i pogodi ga pesnicom u glavu.

Bandit posrnu, ali odmah skoči napred i opali.

Metak pogodi lekara u desnu ruku.

Valeta je stajao pred njim raširenih nogu, sa revolverom koji se još dimio.

— Tako, sad si žigosan kao Karter i pripadaš nam kao on i Hajer i toliki drugi u gradu.

Lekar još nije osećao bol. Čuo je samo imena koja je Valeta nabirao. Dakle drugi ljudi iz grada su pripadali bandi. Kakva strašna pomisao!

Onda ga obuze bol koji prodre

do mozga. Metak je pozledio tetivu. Lekar je znao da će možda, za uvek imati ukočenu ruku. Najveća nesreća za jednog hirurga.

Surovi bandit pođe natrag prema vratima i zastade.

— Dakle, jasno je. Nećeš čekati Locera. Od danas ćeš čekati samo na nas. Locero je, naime, jedan od naših. I još nešto, doktore, samo jedna sitnica: U slučaju da dođeš na pomisao da se odupreš šefovim naredbama, mogao bi klan da se seti da u Meksiko Sitiiju imaš staru majku, koja se nadala da poživi još koju godinicu.

Lekar je zaprepašćeno buljio u bandita.

— Vi đavoli psi! — ote mu se.

Valeta je još uvek stajao u vratima.

— Sutra uveče čekaćemo te kod trokrakog kaktusa na severu grada.

Vrata se zatvoriše. Bandit je nestao.

Lekar je džepnom maramicom stegao ranu, pojurio prema vratima, odgurnuo ih i zagrmio kroz hodnik: — Đubrad!

Džoe Karter je čekao kod trokrakog kaktusa pored ulice Overland, koja je vodila za Palo Alto.

Morao je da čeka skoro jedan sat, dok nije čuo udarce kopita.

Iz sivila noći izdvoji se prilika bandita Čezara Valeta.

— Dobro je, Kartere. Možeš da jašiš natrag.

Drhćući od jarosti, stajao je učitelj na konju kojeg je, uzео iz susedovog dvorišta.

— Šta hoćete vi? Šta to treba da znači? To je ludost!

— Ne govori tako glasno kad govoriš sa mnom. To kod nas nije uobičajeno. Jaši natrag i budi spreman kao i drugi!

Valeta obode mamuzama svog Valaha i odjuri u galopu.

Karter je gledao za njim dok se njegova prilika nije izgubila u tamnoj noći. Tada okrete konja i odjaha natrag u grad.

Ono što se te noći dogodilo u pograničnom mestu Sasabeu, dogodilo se u isto vreme na više mesta u zemlji.

Šef bande maskiranih ljudi je bio teško pretučen. Ali ljudi tajnog udruženja su već bili tako obučeni, da su sada i bez svog vođe mogli dalje da deluju. Valjak se nezadrživo kretao napred, kao lavina uništavajući sve što bi se isprečilo na putu.

Banditi su, posle gubitaka koja im je naneo savezni šerif Erp, došli na ideju da svoje prljave liste malo bolje pročešljaju. Žrtve toga su bili doktor Lopez, hotelijer Hajer i Džoe Karter. Bandi su bili potrebni novi ljudi, i ova trojica su bila prisiljena na ovaj način da pristupe bandi. Da li je Valeta dobio naređenje za to, od šefa, to niko nije znao. U svakom slučaju, šefovi pomoćnici su besno jurili po zemlji i pročešljavali ljude sa liste.

Jedan od ljudi sa liste je u ovoj akciji izgubio ženu. Drugi svoju desnu ruku, koja mu je bila preko potrebna za vršenje svog poziva. Ono što je veliki „bos” nekada sam uspeo da postigne, da stanovništvo drži u strahu, to su njegovi pomoć-

nici uspevali samo surovim pritiskom.

Pucnjevi u Sasabeu nisu bili neučajni. A gore u šerifovoj kancelariji je bio jedan čovek koji je imao uvo za tako nešto: sedokosi šerif Roni Sloan.

On se odmah diže sa svog sedišta, navuče pantalone i čizme i prikopča kaiš sa revolverom. Tada izađe napolje i oslušnu.

Ali galama, koja je dopirala iz Laki bara krčme „Del sol” i kockarske jazbine Meksikanca Rami-reza, onemogućavala je da se čuje ma šta drugo. Ipak je predstavnik zakona smeo da se zakune da je čuo pucanj.

On siđe sa trema i po navici krete kroz južni deo grada.

Kad je dvadeset minuta kasnije, prošao iza lekareve kuće i video da u jednom od prozora još gori svetlo, zastao je i pogledao u svetli četvorougao koji je kerozinska lampa bacala na ulicu.

— Prokletstvo! Šta li je to?

Sloan tiho zviznu kroz zube, kad je primetio da lekar previja ruku velikim zavojem. On priđe prozoru i zakuca.

Tada gurnu doktor Lopez laktom dve velike knjige sa police izvuče stari vojnički pištolj i žestoko opali kroz prozorsko staklo.

Sloan je još jedva stigao da skoči u zaklon.

— Hej, doktore, šta je to sa vama? — povika on.

Lopez podiže prozor i progundā:

— Vi ste, šerife?

— Da, šta se desilo?

— Udite unutra, šerife. Ili ne, čekajte, ja ću izaći napolje!

Odmah zatim pojavi se lekar na vratima. Šerif ga je već čekao.

Lopez ga obavesti o onome što se dogodilo. Široko otvorenih očiju Sloan ga je slušao.

— To je opasno! — ote mu se najzad. — Moramo odmah nešto da preduzmemo.

Kad je hteo da krene, uhvati ga lekar levom rukom za mišicu.

— Šta nameravate?

— Poslaću depešu saveznom šerifu u Tombston.

— Čekajte — procedi promuklo kroz zube Meksikanac. — To tako ne ide.

— Zašto ne?

— Pomislite na moju majku.

Četvrt sata kasnije našao je šerif hotelijera u njegovoj kancelariji kako kleči pred lešom svoje žene. Kad mu je rekao da će odmah obavestiti Vajata Erpa, nesrećni čovek je lomio ruke i zaklinjao ga da odustane od toga.

— Mislite na moju decu, šerife.

Scena se ponovila sto koraka dalje u kući Džoe Kartera.

— Mislite na moju porodicu, na svu moju decu, šerife.

Stari čuvar zakona polako je odgegao natrag glavnom ulicom i razmišljao.

Ne, nema nikakve svrhe buditi starog Sama Harpera, koji je držao poštu pored berbernice Džima Kramera, jer Harper je bio brbljiv momak i sigurno ne bi mogao da ćuti.

Stoga Sloan uze svoje kljuse iz štale, osedla ga, uze šešir i sako i napusti grad u pravcu severoistoka.

Dvanaest milja daleko od Sasabea ležala je Arivaka. Tamo je stari Džim Kolins vodio poštansku stanicu Vels Fargo. Sloan je jednom pre mnogo godina bio sa njim pomoćnik šerifa u Preskotu.

Kad je depeša stigla u Tombston Vajat Erp nije bio u gradu. On je odmah po dolasku iz Huačuke preduzeo jahanje preko meksikanske granice da bi tamo u Martiniju tražio trag vođe bande.

Kako je u gradu od pre nekog vremena bilo mirno, mogao je i Luk Šort da preduzme jahanje, koje je dosta dugo odlagao. On je odjahao za Kolorado gde je imao poznate, koji su već dugo očekivali njegovu posetu.

Stari Džeferson, koji je od pre izvesnog vremena upravljao tumbstonskom poštom pogleda prestrašeno vest koja je iz Arivake stigla za saveznog šerifa. On sklopi list hartije, gurnu ga u džep sakoa i zatvori poštu za sobom. Nije propustio da na vrata stavi cedulju: „Za pet minuta se vraćam”.

U šerifovoj kancelariji je sedeo jedan od Hantera. Na pitanje kad dolazi šerif, odgovorio je:

— To niko ne zna. Hvala bogu mirno je u gradu.

Džeferson klimnu glavom, napusti kancelariju i požuri prema Kristal Palasu.

On priđe šanku, poruči piće i o-svrte se.

— Prilično je mirno jutros kod vas — reče on.

Krčmar klimnu glavom.

— Znaš li gde je doktor?

— Holidej? Pretpostavljam da je dole u „Ruskoj kući”.

Malo kasnije, Neli Kešmen, vlasnica „Ruske kuće”, zavrtila je glavom na pitanje starog poštara:

— Nemam pojma gde je doktor Holidej.

Džeferson se okrete i izađe teška srca na ulicu. Tako je dakle: kad od nekud dođe poziv za pomoć, šerif nije kod kuće. Onda jednostavno nema pomoći.

Kad se starac opet nađe na ulici Alen, sinu mu ideja. On se pope u predvorje Grand hotela, uđe kroz ulaz i upita dečka u recepciji za mis Higans.

Igračica je bila u svojoj sobi.

Džeferson pođe gore i zakuca na njena vrata.

— Da, molim?

Kad je žena ugledala poštara, bila je vrlo začuđena.

— No, gospodine Džefersone? Imate li nešto za mene?

— Ne, ništa osobito, mis. Imam samo jednu molbu.

— Da? — reče žena i podiže se sa stolice u kojoj je sedela sa knjigom u ruci.

— Ja samo tražim doktora Holideja.

Na glatkom čelu igračice pojavi se iznenada oštra bora.

— Ništa ne razumem, gospodine Džefersone — odvrati ona oštro.

— Nisam imao drugi način.

— Ah...

— Da, pomislio sam da bi možda mogli vi da znate gde je doktor Holidej.

Odjednom ona oseti svojevrsnu radost u grudima. Neko je, dakle, ve-

rovaio da bi ona morala da zna gde se nalazi doktor Holidej. Jer Dzon Henri Holidej, nekadašnji bostonski lekar, koji se od pre desetinu godina kretao sa pokerom i revolverom po Zapadu, bio je čovek kome je pripadalo njeno srce, ali njena ljubav nije bila uzvraćena.

— Da, ja znam gde je on.

— To je dobro, mis, onda ja mogu odmah da ga potražim i predam mu depešu.

— Ah, vi imate telegram za njega?

— Ne, ne direktno za njega, mis. Za saveznog šerifa.

Senka prelete preko lepog lica žene sa zelenim očima.

— Za Vajata Erpa?

Džeferson potvrdi. Tada on izvadi depešu iz džepa i reče iskreno:

— Pa, mogu mirno da vam je pokazem. To je đavolja stvar.

I tada Laura Higans odbi da pruži pomoć šerifu od Sasabea. Njeno lice ponovo otvrdnu.

— Žao mi je, gospodine Džefersone — objasni ona kad mu je vratila papir. — Samo sam se šalila — i okrećući se dodade: — Ja ne znam gde se nalazi doktor.

Starac je zbunjeno stajao u vratima i klimao glavom.

— U redu, gospođo!

Okrete se i izađe.

Kad je dole prelazio peščanu ulicu, pognutih ramena, ženi bi žao što je slagala. Ona povuče brzo zavesu ustranu, podiže prozor i povika:

— Gospodine Džefersone!

Starac zastade i pogleda gore.

— On je kod kuće, dole na uglu Šeste ulice. Mislim da spava. Do zore se kockao tamo u Kristal Palasu.

Nekoliko minuta kasnije stajao je Džeferson pred vratima kuće na uglu koju je doktor Holidej već godinama posedovao.

Na poštarevo kucanje niko se nije javio. On počeka malo, pa zakuca jače.

Uskoro se čuo brzi hod po hodniku, a odmah zatim vrata se otključaše.

On ugleda lice plavooke mlade žene.

Bila je to Ketī Fišer, koja je doktora Holideja znala iz Fort Grifina i odonda ga — slično kao i Laura Higin — pratila od grada do grada. Samo što je Ketī Fišer, koja je u međuvremenu postala neobuzdana i sklona piću, nedostajala elegancija igralice.

Umornim očima je pogledala poštara.

— Šta je? — pitala je mrzovoljno.

— Da li je doktor kod kuće?

— Šta hoćete od njega?

— Imam nešto da mu kažem.

— Kažite meni,

— Žao mi je, mis Fišer, ali...

— Do đavola, pusti ga unutra! — čuo se iza nje iz hodnika muški glas.

Sa ljutitim uzvikom žena otvori vrata.

Poštara je koračao polako kroz hodnik. Nije znao pred kojim vratima treba da zastane. Poslednja vrata na desnoj strani su stajala poluotvorena. On zakuca i pogleda u sobu koja je zbog tamne zavese bila u sumraku. Kockar je ležao na svom krevetu. Lice mu je bilo bledo po-

put leša, a oči su mu caklile kao u groznici.

— Uđite, samo unutra, gospodine Džefersone. Šta ima novo?

Stari je držao šešir u ruci i nesigurnim glasom reče:

— Ne znam, doktore, nisam hteo da vas uznemiravam...

— Ne uznemiravate me.

— Ali niste dobro.

— Biće mi dobro, a ako ne bude, onda se tu ne može ništa učiniti.

Holidej privuče bocu sa brendijem, uze čašu i napuni je do jedne trećine. Dok je sporim gutljajima pio, ohrabrio on starog:

— Dođite, Džefersone, sedite tu, na stolicu. Ketī, donesi još jednu čašu.

Žena stavi mrgodno čašu pred starog na noćni stočić i ostade stojeći na vratima.

Kockar baci ljutit pogled na nju.

— Molim te, ostavi nas same.

— Zašto? Kakve tajne imaš pre-damnom?

Holidej se ispravi, oslonjen na lakat.

— Zamolio sam te da nas ostaviš same!

Reči su mu imale takav prizvuk da ona odmah napusti sobu.

Holidej skliznu natrag u jastuke.

— Pa, Džefersone, da čujem!

Stari zavuče ruku u džep, izvuče depešu i pruži je kockaru.

Kad je Holidej preleteo pogledom preko nje, on zavrte glavom.

— Tačno sam tako mislio.

On diže pokrivač. Džeferson vide da je on potpuno neobučen.

Kad je obuo i svoje kratke čizme, uđe Ketī opet unutra.

→ Dok, kuda ćeš sada?

— Pusti me na miru!

On prikopča kajiš sa dva teška revolvera, stade pred ogledalo, uze češalj i začešlja gustu kosu unazad. Tada uze šešir.

— U redu, jašimo za Sasabe.

Žena ga uhvati za ruku i viknu molećivo:

— Dok! Jesi li lud! Bolestan si, ne možeš sada da jašiš.

On uze njenu ruku i skide je sa svoje.

— Ja sam ti sinoć rekao da treba da ideš u Dodž Siti, Ket. Bolje je za tebe, a i za mene.

On pođe pored nje kroz vrata u hodnik, gurnu kapiju i odmah zatim je iz štale izveo svog crnog ždrepcu. Džeferson primeti kako mu je teško palo da nabaci teško sedlo na leđa konja. Inače je to činio lakim, elastičnim pokretima.

— Čekajte! — povika stari. — Doći ću da vam pomognem.

Ali kad je stigao u dvorište, kockar je već bio digao sedlo gore i čak zatezao drugi kolan.

— Ja ću te čekati, dok! — doviknu mu Ket.

Doktor joj ne reče ništa.

Poterao je konja iz dvorišta. Svim polako projaha pored šerifove kancelarije, pogleda kroz staklo, pređe Petu ulicu i pred Kristal Palasom sjaha.

Teško je koračao. U jednom trenutku se uhvatio za stub, posrćući prišao vratima, razdvojio pletenice od like i došao do šanka.

— Jedan brendi.

Čovek za šankom je već bio izvu-

kao bocu i sipao piće i zabrinuta lica posmatrao čoveka koga je znao već godinama, ali ga nikad nije video tako jadnog.

Holidej baci novac na tezgu i nečujno napusti krčmu.

Kad je opet došao do trema, oseti na sebi pogled žene koja je stajala gore u hotelu na prozoru i posmatrala ga. On dodirnu obod šešira pozdravljajući je.

Laura Higgins podiže prozor.

— Čekajte, Džone! — povika ona.

On zastade pored svog konja i sačekao da ona siđe dole i pređe ulicu.

— Htela bih nešto još da vam dam. Molim vas sačekajte nekoliko minuta.

— Žurim, Laura — reče on.

— Znam.

— Ništa vi ne znate — gundao je, dok je stavljao cigaretu među zube da bi pričvrstio predicu na uzengiji.

— Ipak, znam doktore, vi opet hoćete da jašite sa Vajatom Erpom, do đavola.

— Kakve gluposti to govorite?

Ona je već bila na tremu, ali još jednom okrete glavu podrugljivo prema njemu.

— Ili, možda, ne jašite za Sasabe?

— Imam bar nameru to da činim.

— Da, možda će ovog puta sve ostatu samo pri nameri — odvrati žena i iščeze u jednoj radnji. Kad se vratila natrag, imala je tri pljosnata paketa kod sebe, koje je stavila u džep od kockarevog sedla.

Holidej zatrese glavom.

— Hvala, ali zaista nije bilo potrebno.

— Ne, ja znam. ako bi posle deset milja ispali iz sedla, osetili biste po-

trebu za viskijem i hlebom. Zbogom, doktore Holidej.

Ona htela da brzo prođe pored njega, ali je on uhvati za ruku u prvu k sebi.

— Zašto imate toliko strpljenja, Laura? Ja vas ne razumem.

Iz dubine ženinih očiju boje smaragda zasvetlela je iskra.

— Da, verujem da me ne razumete.

Pošto je osetila da je nešto guši u grlu, ona se otrže od njega i potrča preko ulice prema ulazu u hotel.

Holidej je gledao za njom, a onda se teškim pokretima popeo u sedlo i odjahao polako niz ulicu Alen.

*

* *

U Sasabeu se ugnezdio strah pod krovovima mrkih drvenih kuća na severnoj strani Glavne ulice, kao i pod ravnim krovovima između belo okrečenih zidova u meksikanskom delu grada.

Bio je to strah od sive sablasti bandita.

Tajanstvena smrt Leoni Hajer uzbudila je ljude. Šta je ta žena uradila da je morala da umre? U celom gradu je bila omiljena. Hotelijer se zato uzalud trudio da niko ne dozna. Njena smrt je morala da ostane tajna.

Ali baš to je bilo ono što je strah stanovništva penjalo do panike.

Već rano ujutru sledećeg dana znalo se u celom gradu da su se banditi opet pojavili.

Niko više nije znao ko je raširio te glasine, ali vest je prošla Sasabom kao mora.

Smušeno je išao učitelj ulicama. Doktor Lopez je dolazio smrknuta lica svojim bolesnicima, koje je mogao da leči samo levom rukom. A Klark Hajer se uopšte više nije pojavljivao na ulici...

Dva dana posle smrti Leoni Hajer jahala su sa severa tri čoveka u malo pogranično mesto. Dvojica od njih su jahala žućkasto-mrke životinje, a treći je imao šarca.

Obojica na žućkastim konjima su imala izborana lica, sa istaknutim vilicama, uskim, tamnim očima i niskim čelom. Bila su to braća Keri i Jul Bregat.

Čovek na šarcu je bio viši od obojice, imao je usko, tvrdo, izborano lice i pepeljasto sive oči. Plava vunasta kosa padala mu je nisko na čelo. Nosio je kao i drugi sive pantalone, ispranu košulju i mrki kožni prsluk bez rukava. Samo je, nasuprot drugoj dvojici, na obe strane nosio pištolj. Oba Bregata su se zadovoljila sa po jednim revolverom.

„Dvoruki čovek” je imao i skraćenu pušku u futroli od kože na sedlu. Mračno je pogledao na raskršnicu poprečne ulice sa Glavnom ulicom i osvrnuo se na sve strane. Bio je to ozloglašeni obijač banaka, Hijacint Mek Kenzi. On je bio poternicom tražen u Ilionisu, Ajovi i Kentakiju, a za poslednjih godinu i po dana se uklonio iz tih, za njega opasnih, oblasti da bi Daleki zapad usrećio svojim prisustvom.

— Hajc — doviknu Jul Bregat Hi-

jacintu. — Kako ti se dopada ova selendra?

Mek Kenzi napreći nos.

— Đavo će ga znati. Nije mi se učinila tako siromašnom. Ovde teško da ima i pića, a kamo li devojka!

Jul i Keri su skliznuli pred Gofovim Laki-barom sa konja, prebacili uzde preko prečke i zakoračili na trem.

Mek Kenzi je ostao još u sedlu i ostrim okom razgledao krčmu.

— Pogledaću ja već preko.

Obojica su ušla u krčmu, a Mek Kenzi siđe sa konja.

Kad je razdvojio zavesu od nani-zanih perla na ulazu, da bi žmirkajući očima mogao što bolje da vidi u polumraku prostor kod šanka, obijač banaka je našao ono što je tražio: iza tezge je stajala sedamnaestogodišnja devojka sa dugom plavocrnom kosom, u koju je stavila beo cvet.

— Šta želite, mister?

Mek Kenzi se obazre još jednom i kad je video da je krčma prazna, ščepa odjednom svojom paukovskom rukom mrku ruku devojke.

— Možda, tebe, srce.

Mala Elvira pokuša da se otrgne. Ali joj nije uspelo. Naprotiv, ona gurnu, ne videći, jednu bocu sa šanka i odmah zatim dobi zvučan šamar i to od svog sopstvenog oca.

Ovaj još nije bio video stranca. Tek kad se provukao kroz gajtane od perli koji su zatvarali izlaz na trem, on zastade uplašen.

— Hej, šta je to?

— Hajde, stari čelavko, gubi se! Ja sam sa devojkom.

— Ako dozvolite, gospodine, ta devojka je moja ćerka...

I šta onda? Koga to interesuje?

Mek Kenzi zahvati levom rukom čitavu gomilu čaša sa tezge i zavitla ih na drugu stranu o sivobeli zid. Čaše se razbiše u hiljadu komada i padoše na pod od nabijene zemlje.

Luis Moreno se saže i posegnu za puškom, koja je uvek ležala ispod tezge. Bila je napunjena sačmom. Ali, još je nije ni podigao, a već mu je metak leteo ususret, pogodio ga u rame i tako ga odbacio prema polici sa bocama, da su popadale dole i rasule se po podu.

Elvira skoči plačući.

— Oče! — viknula je. — Oče!

— Zovi doktora, ako se plašiš. To je lak pogodak. Sasvim obična stvar. To će starom jednom za uvek poslužiti kao pouka! A da znaš čelavko, ko ti je napravio rupu u buragu: ja sam Mek Kenzi!

Hajc Mek Kenzi! To ime je kao sablast lebdelo kroz grad i uterivalo strah u stanovništvo. Pre svega kad se doznalo da je ovaj čovek nosio preko desnog ramena veliku maramu, koja ne samo da je imala mišju sivu boju, već u dlaku tačno oblik onih marama kakve su nosili banditi.

Od tog časa nije više bilo sumnje za ljude iz Sasabea da su u gradu opet bili „ljudi sa sivim maramama“. A kad su doznali da su oba Bregata pripadala banditima, strah se utrostručio.

Kad su čuli pucanj oba Bregata su istrčala iz Laki bara i pojavila se u krčmi gde su Mek Kenzija pozdravili uzvicima.

Lekar, koga je devojka dovela, ostade trenutak posmatrajući tri prilike mračnih pogleda, a onda priđe povređenom, koji je ječeći i stenjući čučao na klupi i pritiskivao maramicu na rame.

Dok je lekar čistio krčmaru ranu, popi Mek Kenzi bez ustručavanja veliki viski.

Ni oba Bregata se nisu ustručavala. Devojka se sklonila malo dalje.

Odjednom, kao da je brz, siguran rad lekara iznervirao obijača bana-ka.

— Hej, krpaču kostiju, dovoljno je!

Lekar je radio dalje.

Tada uze Mek Kenzi čašu i baci je na doktora. Ovaj okrete glavu i odjednom je imao u ruci revolver, veliki meksikanski „kolt“ kalibra četrdeset četiri.

Bandit je zbunjeno gledao u njega.

— Šta to treba da znači, krpaču kostiju?

Iz lekarevih očiju izbijao je bes.

— Gubite se!

Ali Ju Bregat je bio drugog mišljenja. Munjevito je izvukao svoj kolt trideset osam.

Ali doktor je bio brži, njegov metak izbi oružje iz ruke bandita. Sa besnim uzvikom ustuknu Jul Bregat.

Njegov brat tresnu pesnicom o šank, tako da su preostale čaše počele da poigravaju.

— Je li taj trovač poludeo?

Mek Kenzi zgrabi bocu i podiže je.

— Razbiću ti lobanju! — rekao je.

Opet je poleteo metak iz lekarevog meksikanskog revolvera i boca u Mek Kenzijevoj ruci je prsnula u komade.

Stari krčmar je bio krivac za lekarevu nesreću, jer ga je naglo uhvatio za ruku i zaštenjao:

— Brzo, doktore, nastavite dalje!

U tom trenutku Keri Bregat opali.

Lekar posrnu unazad, gurnu krčmara i stropošta se iza tezge.

Bled poput leša sedeo je krčmar i užasnuto blenuo u tri bandita.

— Ne! — mucao je. — To ne možete da uradite! — On je video da sva trojica opet imaju revolvere u rukama i da su ih uperili na njega. — Ne!

Mek Kenzi se smejaio.

— Šta ti uobražavaš, pijanduro? Zamišljaš li da ćemo mi to tek tako pustiti? Gotovo je. Sad ćemo napraviti među od tvoje masne trbušine...

Mek Kenzi zateže oroz.

Znoj se slivao nesrećnom krčmaru sa čela, sa vrata, niz leđa. Zbog straha od smrti jedva je još osećao bolove od rane u ramenima.

Čovek koji je dojahao u glavnu ulicu Sasabea, bio je na prašnjavom vrancu. Nosio je crni šešir sa velikim obodom. Njegovo crno odelo bilo je sašiveno po poslednjoj modi. Bela košulja sa riševima bila je vezana pod vratom crnom somotskom trakom. Zeleni prsluk koji se mogao videti ispod otvorenog sakoa, bio je prošiven crnim koncem. Zlatan lanac za sat je išao od jednog od donjih džepova prsluka preko trbuha do drugog. Na širokom opasaču od bivolje kože u futrolama visila su dva teška vojnička revolvera, čiji su metalni delovi bili poniklovani, a drška presvučena slonovačom.

Lice jahača je bilo pravilno i imalo je nečeg aristokratskog, ali sada je bilo prevučeno bledilom i delovalo je upalo i prazno. Čovek je očigledno bio bolestan.

Kad je stigao u Bilingerovu kovačnicu, čuo se pucanj.

Stranac podiže začas glavu, pogleda oštro prema krčmi na uglu, potera svog konja na drugu stranu ulice i sjaha. Bez žurbe je koračao prema krčmi, ali oprezno, tako da niko iz krčme nije mogao da ga primeti.

*
* *

Hajc Mek Kenzi je zapeo oroz.

— Tako, stari, sad se oprosti od ovog lepog sveta. Jednom se mora umreti. Svaki od nas dolazi na red. A sad je došao tvoj čas. Moraš da ideš. Ali ne brini. Ostavljaš nam tvoju lepu ćerku, slatku devojkicu. Ha-ha-ha!

— Ne! — povika stari i skoči.

Cereći se, uperi Mek Kenzi revolver.

— Mogu li i ja da učestvujem u vežbanju pucanja, džentlmeni? — ču se zvonko sa ulaza.

Među razdvojenim visećim gajtanima od perli stajao je stranac, koji je bio dva inča viši od Mek Kenzija i u svakoj ruci držao težak revolver.

— Hej, ko je to? — odvrati Mek Kenzi. — Prokletstvo, ja mislim da to mora biti referent iz Sasabea!

Mek Kenzi proprati svoje reči glasnim smehom.

Ali strančevo lice ostade ledeno i neprijateljsko.

— Moje ime je Holidej, Džon Henri Holidej. I, ako nemate ništa protiv, bacite vaše pištolje.

Bregati prsnuše u divlji smeh, dok su se na licu Mek Kenzija pojavile bore.

— Šta to treba da znači, Holideju? Mi nemamo ništa sa tobom. Gledaj da se gubiš, inače ćeš dobiti u trbuh više vazduha nego što možeš da podneseš.

— Rekao sam da bacite revolvere — odvrati oštro kockar. Njegove oči su opasno sevale.

Tada se u hodniku trema pojavi devojkica.

— Doktore Holideju! — povika ona. — Hvala bogu! Ovi ljudi hoće da ubiju oca! Pogledajte samo. Doktora Lopeza su već pogodili.

Obojici Bregata ispade oružje iz ruku kad su čuli za ime doktora Holideja. Drukčije je razgovarao Mek Kenzi. On se bacio naglo na levo i odgurnuo jednu bocu, zatim se brzo prebacio na desno, da bi iskoristio taj trik i pucao sa druge strane.

Ali, ovaj primitivan trik nije imao šanse kod iskusnog kockara. Holidejev revolver je progovorio. Metak je istrgnuo kolt iz banditove ruke i ostavio krvavi trag između palca i kažiprsta.

Mek Kenzi je klečao na podu i leva ruka mu je bila ispružena. Imao je samo jednu misao: Možda nije video moj drugi revolver!

Holidej je mirno stavio novi metak i, obrnuvši ga oko prsta ubacio revolver u futrolu.

— Pobrinite se za svog oca, gospo-
dice — obratio se devojci, držeći o-
nu trojicu na oku.

Desna ruka obijača banke iz Ili-
onisa je već bila blizu revolvera. On
pritisnu naglo dršku na dole, pri čem-
u cev pođe nagore i istovremeno
zategnu oroz.

Ali kad je hteo da odapne već je
bilo kasno. Metak Džordžijanaca je
izdubio brazdu u njegovoj mišici.

Mek Kenzi je poskočio, riknuo,
pretio pesnicama, udarao levom ru-
kom desnu mišicu i urlao:

— Platićeš mi to, đubre! Zadavi-
ću te!

Hteo je da jurne napred, ali je o-
stao kao prikovan.

Džordžijanac je stajao raširenih
nogu pored ulaza i imao kolt u is-
pruženoj ruci. Ali njegovo lice se
sada na neobičan način izmenilo.
Bledilo je sa njega iščezlo i ono je
sad bilo prevučeno plamenim crve-
nilom.

U grlu ga je jako dražilo na ka-
šalj.

Ali bandit je to pogrešno protu-
mačio. On je napad koji je kockar
naglo dobio, protumačio kao izraz
jarosti i od straha podigao ruke go-
re.

I oba Bregata su takođe imala po-
digute ruke.

Doktor Holidej se okrenuo i uhva-
tio desnom rukom za gajtane od
perli. Hteo je da se pridrži, ali one
su popustile. On je pao svom duži-
nom napolje na ulicu i ostao da leži
sa licem u žutom pesku meksikan-
skog tla.

Samo tri koraka ga je delilo od
Sjedinjenih Država.

Šerif Sloan je od svog povratka iz
Arivake čekao na dve stvari: na po-
javu bandita i na vest saveznog
šerifa iz Tumbstona.

Kad su dva konjanika skrenula iz
poprečne u glavnu ulicu, znao je
Sloan odmah da se njegovo straho-
vanje obistinilo: „banditi sa sivim
maramama” su došli u grad!

Stajao je u niši prozora i posma-
trao kako je visoki momak ušao u
krčmu. A tada je video drugu dvo-
jicu. Naravno ni hici mu nisu pro-
makli.

Roni Sloan nije bio kukavica, ali je
znao da protiv tri čoveka nema šan-
se. A takođe je znao i da mu u ovom
gradu niko neće pomoći. Strah od
„bandita sa sivim maramama” se
duboko usadio među stanovništvom.

Međutim, takođe je bio svestan
da je njegova dužnost da nešto pre-
duzme. Tamo na drugoj strani su
pretili građanima Sasabea. Šerif o-
brisa rukom znoj sa čela. Nije imao
drugog izlaza: Morao je napolje!

Uzeo je sačmaricu i napunio je
olovom. Pre nego što je pošao prema
vratima on pogleda još jednom kroz
prozor na ulicu.

U tom trenutku ugleda on Džor-
džijanaca.

Ugledao je kako je prišao krčmi i
kako je iščezao kroz ulaz.

Čuo je tada hice i odmah zatim
video kockara ponovo na ulazu. Već
je hteo da odahne kad je primetio
čudno, ukočeno držanje kockara. Na
svoj užas video je kako je doktor
posrnuo, pokušavajući da se zadrži,

kako je pokidao nekoliko gajtana od perli, a zatim se strmoglavio na ulicu kao oboreno drvo.

Preneražen od straha stajao je Sloan i zurio u tamno kockarevo telo, koje se oštro ocrtavalo na svetlom pesku.

Šerifove usne se razmakoše i on nemo procedi:

— Ubili su ga! Oni su doktora Holideja ubili!

To je bilo tako neshvatljivo da nije moglo da dopre do njegovog mozga.

Dakle tu dole, u malom pograničnom mestu Sasabeu je trebalo da okonča nesavladivi revolveraš Holidej!

Kao vihor bi prohujala vest Zapadom!

Šerif je osećao kako mu znoj kroz obrve curi u oči.

U tom trenutku je primetio da su se na drugoj strani na ulazu u krčmu pojavile skitnice.

Tri bandita su sa neizmernim čuđenjem posmatrala kako visoka prilika protivnika, koga su se toliko bojali, leži oborena na ulici kao gromom pogođena.

Prvi se pribrao Haje Mek Kenzi i pojurio napolje. Jedna noga mu je bila napolju, a druga još gore na pragu, kad je zastao kao prikovan.

Keri i Jul Bregat su ga sledili.

Nekoliko sekundi je bilo mirno u glavnoj ulici Sasabea, a tada Mek Kenzi procedi:

— Šta je to? Šta to treba da znači?

Jul Bregat je stenjao:

— Nemam pojma. Mora da je podvala.

Mek Kenzi se pokrete, priđe bliže i gurnu vrhom čizme kockarevu petu.

Ništa. Čovek je nepomično ležao na tlu.

Tada Mek Kenzi istrže oružje iz unutrašnjeg džepa od prsluka i uperi u leđa protivnika.

— Sasuču mu sada dva metka u slabinu, da se više nikad ne digne.

U istom trenutku su se preko otvorila šerifova vrata. Bleda lica izađe Roni Sloan na trem.

Oružje je imao spremno u ruci.

Ni punih deset metara ga nisu odvajali od tela oborenog i oba čoveka iz klana.

— Baci revolver, skitnico! — procedi on kroz zube.

Mek Kenzi podiže glavu, uperi cev deringera i već je odzvanjao pucanj preko ulice.

Kao udarcem čekića pogodi zrno šerifa i baci ga natrag prema tremu.

U sledećem trenutku dogodile su se tri stvari istovremeno:

Mek Kenzi je spustio naglo oružje, da bi ga uperio u leđa Džordžijanica.

Jul Bregat je odjednom imao u ruci revolver čiju cev je držao uperenu u Holideja.

Istovremeno je kao grmljavina odjeknuo pucanj preko glavne ulice Sasabea.

Po drugi put je banditu Hijacintu Mek Kenziju revolver izbačen iz ruke.

I opet je metak ostavio krvavu brazdu na njegovoj šaci.

Tri zločinca su gledala prestrašeno. Na drugoj strani u poprečnoj ulici, baš na uglu kod Laki bara Dejava Gofa, stajao je jahač, širokih ramena, uskih bedara, visok najmanje stoosamdesetsedam santimetara. Nosio je crni šešir čiji obod je bio nisko navučen na čelo. Kosa mu je bila plavocrna i gusta.

Tamno mrka je bila koža njegovog lica. Oči su imale tamno plavetnilo smrznutog planinskog jezera. Imao je markantno, pravilno lice, koje čovek nikad ne zaboravlja, ako ga je jednom video.

Oko bedara je jahač nosio široki opasač od crne bivolje kože, koji je sa obe strane imao dve velike revolverске futrole. Kolt iz leve futrole držao je sad u levoj ruci. Bilo je to teško oružje sa produženom, bruniranom cevi i crnom drškom.

Kao spomenik, stajao je riđi pastuv na koime je sedeo jahač.

Kad su tri bandita videla da imaju posla samo sa jednim čovekom, podiže se bes opet u njima. Keri Bregat je istrgnuo iz čizme sakriveno oružje.

Nije, međutim, stigao da opali. Jahač je bio brži. Metak je poleteo prema banditu, i izbio mu oružje.

U tom času kao da je došlo pojačanje trima skitnicama. Dole na uglu iza pošte pojavila su se dva čoveka koji su skočili na ulicu i u istom trenutku zapucali.

Jahač se povukao.

Odmah su oba Bregata iščezla u krčmi.

Mek Kenzi je stajao iza tela doktora Holideja i stezao pesnice.

— Brzo, momci, dovršite tog psa! On me je ranio!

Onu dvojicu jahača sledila su druga trojica i svi su nosili sive marame. Nijedan se nije potrudio da sakrije lice maskom, tako su bili sigurni.

Stranac je iskočio iz sedla u širokom luku, bacio se iza trema Laki bara i otvorio vatru na glavnu ulicu.

Dva bandita su pogođena tačnim hicima u mišicu bila primorana na uzmak. Oni su odmah potražili zaklon. Istovremeno je i treći čovek, ranjen strančevim metkom, bio primoran da se povuče.

Oba Bregata su napustila krčmu kroz dvorište, da bi se pojavili u poprečnoj ulici, odakle su takođe mogli da vide stranca i da ga smaknu. Oružje su našli u krčmi i sad su opet bili u svom elementu.

Stranac je odvratio vatrom iz oba revolvera i za čas osujetio njihov plan. Bregati su se povukli u dvorište krčme.

Onda se zaveša od gajtana sa perlama najednom razmakla ustranu. Krvavog lica naslonio se meksikanski lekar na vrata. U ruci je imao tešku krčmarevu pušku.

— Vajat Erp! — povikao je radosno. — Do đavola, to je savezni šerif. Napred na pse!

A onda je zagrmela njegova sačmarica ulicom.

Mek Kenzi, koji je uperio pušku u pravcu lekara, bio je zahvaćen sačmom, posrnuo je unazad, sapleo se o nogu šerifovu i pružio se koliko

je dug. Ali se odmah digao i odjurio odatle.

Doktor Lopez mora da je došao k sebi, zgrabio oružje krčmara i pojavio se u pravom trenutku na bojnopolju.

— Šerife, sredićemo mi te pse! — vikao je. — Oni su pogodili Sloana! A i doktor Holidej je mrtav.

Vajat Erp je Julia Bregata koji se pojavio u kapiji baš bio pogodio u koleno tako da je zlikovac, klateći se i urlajući pobegao u dvorište.

— Čekaj samo, naći ću ja tu hulju! — vikao je Lopez i othramao natrag u krčmu. Odmah zatim, u dvorištu se čulo opet pucanje.

Stranac nije bio niko drugi do Vajat Erp, čuveni čuvar zakona iz Dodž Sitijsa, koji se od pre sedam meseci nosio sa tajnom organizacijom i velikom „bosu“ naneo više teških udaraca.

Vajat Erp vide da je ulica u trenutku postala prazna. On skoči napred, zgrabi telo doktora Holideja i prebaci ga preko ramena. Tada potrča natrag preko ulice, uhvati svoga ždrebeza za uzdu i povuče ga prema kapiji Siti hotela u poprečnoj ulici.

Kapija je bila zatvorena.

— Otvorite! — vikao je čovek iz Misurija.

— Nikoga nema! — čuo se glas iznutra. — Ovde nije ulaz!

— Ama, čoveče, otvorite! — zahtevao je šerif.

— Nikoga nema! Ovde je zatvoreno. Mi nemamo ništa sa vama!

— Ja sam Vajat Erp. Imam jednog povređenog!

— Ništa! Gubite se!

Iza vrata stajao je moka od znoja, sa licem crvenim kao krv, vlasnik hotela Klark Hajer. U svakoj ruci je imao revolver i bio spreman da puca. Bojao se za svoj život i život svoje dece. Znao je da će „ljudi sa sivim maramama“ ostvariti svoju pretnju. Tamo napolje borili su se ti banditi. A čovek koji je tražio da otvori vrata bio je njihov protivnik.

U tom trenutku se Klark Hajer suprotstavio zakonu: prešao je na stranu onih koji su bili van zakona.

Vajat Erp je stajao za trenutak neodlučno. Kad je iz glavne ulice iznad njega zafjukao metak i tresnuo o vrata balkona, on se okrete.

— Halo, šerife, ovuda! — čuo je iza sebe glas, okrenuo se i ugledao čoveka sede kose, kako stoji u vratima susedne kuće.

To je bio Pat Tuni, krojač.

— Za ime boga, doktor je mrtav! — povika stari. Odmah je pomogao šerifu da beživotno telo Džordžijanaca unese u kuću.

Vajat onda izjuri ponovo i uze konja za uzde i povuče ga u dvorište. Tada gurnu kapiju i propjuri kroz dvorište u kuću. Tu je ugledao kako se jedna žena sagnula nad kockarevo telo.

Mali krojač je stajao u vratima dnevne sobe i nagovarao svoju ženu da Džordžijanca ipak unesu u dnevnu sobu.

Onda pogleda prema čoveku iz Misurija.

— Vi ste Vajat Erp, zar ne?

— Da — odgovori grubo šerif.

Onda se javi žena:

— Ne mogu nigde da nađem ranu na doktoru.

Vajat se saže, podiže svog prijatelja Holideja na ruke i unese ga u dnevnu sobu na sofu.

Nekoliko minuta kasnije uverio se da doktor zaista nije ranjen. A ipak je tu ležao kao mrtav!

Čovek iz Misurija se naže nad njim i oslušnu njegovo disanje.

Ništa! Ni najmanji šum disanja nije mogao da se primeti.

Bledo kao mramor bilo je njegovo lice, nepomično i oštro kao u smrti.

Potresen, gledao je Vajat Erp lik vernog drugara. Tada se obrati ženi i čoveku koji su nemi i zbunjeni stajali iza njega.

— To ne može da bude!

Tada ode žena do ormana i uze sasvim tanak papir, pa ga stavi na lice Džordžijanca.

Kao opčinjeni zurili su njih troje u beli list koji je pokrивao beživotno lice.

Da, papir se pokrenuo sasvim malo, kao od povetarca, da bi se potom opet umirio.

Vajat Erp brzo povuče papir.

— On je živ! — ote mu se iz grudi. On kleče ispred sofe i obujmi kockareva ramena. — Doktore! Doktore!

On okrete glavu prema krojaču.

— Imate li alkohola u kući? Mislim, viski?

— Da, imao sam jednu bocu, ali mislim, moja žena...

— Ah — odmahnu žena, okrete se,

pruži ruku u skriveni ugao ormana i izvuče polupraznu bocu.

Čovek iz Misurija nije hteo da čeka na čašu. Podigao je gornji deo tela svog prijatelja, stavio mu bocu na usta i izlio malo pića u njih. Kockar odjednom štucnu i otvori oči.

Izgledao je kao da te oči dolaze iz beskrajne daljine. Bilo je u njima nešto kao čuđenje, kao divljenje, a tada se pojavi smešak koji ubrzo poprimi podizljiv izraz.

Kad je Erp izvukao krvavobelu maramicu iz gornjeg džepa da bi mu osušio viski koji se prolio po licu i vratu, otvori kockar usta. Njegovi beli, pravilni zubi blesnuše.

— To je divno — reče tiho — Vidim, niste zaboravili. Pravi lek je viski.

Disao je teško.

Žena mu je odmah podmetnula pod glavu jastuk.

Vajat se ispravio i raskoračen zagledao u kockarevo lice.

Strašan pritisak koji je do tada osećao, sada je nestao. Najgore, od čega je strahovao, je prošlo.

— Dakle, opet ste se vratili.

Smešak je igrao u uglovima usana Džordžijanca.

— Da, bilo je prilično čudno tako. Ali, mislim, ne tako loše. Bar ne tako nemirno kao ovde. A zatim je dodao: Ako smem da pitam: kako ste se tako odjednom stvorili tu?

— Bio sam u Nogalesu i odjednom mi je došlo da dojašem ovamo. Sâm ne znam zašto.

— Sad znate zašto.

— Da, sad znam.

Čovek iz Misurija pogleda kockara. — Da li se osećate bolje?

— Da, naravno. A viski ovog dobrog krojača uopšte nije loš.

Žena brzo donese čašu, napuni je do pola i pruži mu je.

Kockar je obuhvati uskim, žilavim prstima. Vajat je video da mu ruka nije zadrhtala.

Strašan napad, koji je čoveka oborio kao drvo koje isčupa bura, prošao je.

Holidej je otpio još dva gutljaja, pre nego što se ispravio i seo. Pri tom je okrenuo glavu na stranu da bi kroz prozor video ulicu.

— Kako izgleda na ulici?

Vajat Erp sleže ramenima i pođe ka vratima.

— Pogledaću.

— Čekajte, poći ću i ja.

— Za ime boga! — povika žena.

— Nećete sad valjda da ustanete, doktore? To je nemoguće! Imali ste težak napad! Može se svakog trenutka ponoviti i značiti vaš...

Žena je ukočeno gledala čoveka koji se teškim pokretima podigao sa sofe, uklonio kosu sa čela, opet vezao oko vrata maramu, koju je šerif bio razvezao, uzeo šešir sa prozora i vukući noge pošao polako prema vratima.

Najednom živnu i mali krojač. On priđe sitnim koracima i uhvati sa-veznog šerifa za ruku:

— Gospodine Erpe, ne možete to dopustiti! Njemu je pseći loš! On je zaista bolestan, bolestan, razumete li? Mi se nešto u tome razumemo. Ja

sam pre dužeg vremena stanovao u Feniksu u kući kod jednog lekara. Doduše, bilo mi je mrsko da slušam svakog dana kuknjavu, ali smo dosta pritom naučili. Dakle, razumem se u bolesnike! Ovaj čovek je smrtno bolestan. Ne smete da pustite da izađe. On mora u krevet, razumete li?

— Dobro, krojaču — reče kockar, dok je tapšao krojača po ramenu. — Ne uzbuđujte se. Doći ću uskoro natrag. Ja sam ovde došao samo zbog odela koje sam naručio kod vas.

— Odelo? Vi ste gotovi, doktore! Možete da idete u vašu sobu. Hajdete ja ću vas povesti.

— Ne, ne, hvala — odvrati Džordžijanac vadeći svoju kutiju za cigarete. Ali nije zapalio cigaretu. Izvadio je samo da se uveri da je još tu.

Sa osećanjem bola posmatrao je savezni šerif svog prijatelja i primećio kako je tužno pogledao kutiju, a tada je vratio u džep. Nije mogao da puši! To je bio proketo loš znak.

— U redu, podimo, šerife.

Izašli su na ulicu i krenuli jedan pored drugog prema Glavnoj ulici.

Tu je sve bilo mirno. Konji obojice Bregata i Hajca Mek Kenzija su bili nestali. Nije bilo traga ni drugim banditima. Uklonili su čak i povređene.

Samo beživotno telo mesnog šerifa ležao je na zemlji, a pored njega je klečao meksikanski lekar, čije je lice samo bilo umazano krvlju. Kad je okrenuo glavu i ugledao Džordžijanca, pade mu teret sa srca

— Grom i pakao! — izusti. —
Doktore Holideju! Ja sam mislio da
ste vi mrtvi?

On se podiže i stade raširenih ru-
ku.

— To je, zaista, nestvarno! — On-
da se obrati čoveku iz Misurija: —
Ali, on je ležao mrtav na ulici.

Kockar namignu i stavi palčeve
iza opasača.

— Ne brinite, Lopezu. Moja je
osobina da katkada budem mrtav, a
onda na žalost, opet da se vratim na
ovaj lepi prašnjavi svet.

Šerif Sloan je bio mrtav. Zrno
„deringera” ga je pogodilo pravo u
srce. Njegov ubica je bio Hijacint
Mek Kenzi!

Niko od građana nije izašao na
ulicu, da bi se pobrinuo za mrtvog
šerifa. Vajat Erp ga je dovukao do
trema i uneo u kancelariju u kojoj
je tako dugo radio.

Doktor Holidej je stajao ispred
stepenica trema. Verovatno nije hteo
da pokaže koliko mu je teško da se
popne. Gledao je u otvorena vrata
kancelarije i rekao poluglasno:

— Sada je tačno jedanaest godina
kako sam mu jednom učinio malu
uslugu, gore u Koloradu, kad su ga
dva ušljiva zlikovca napala s leđa.

Vajat Erp, koji se pojavio na tre-
mu, odvrati:

— Onda je on svoj dug sada vra-
tio.

Holidej okrete glavu u stranu i
pogleda prijatelja:

— Kako to mislite?

Vajat objasni šta se dogodilo. Is-
pričao je prijatelju da je šerif hteo

da spreči tri bandita da ga ubiju,
dok je ležao onesvešćen.

Kockarevo lice je postalo ukočeno.
Još uvek je bilo bledo, samo se na
obrazima pojavio tragovi bledeg
rumenila.

— To je bio onaj dugački, zar ne?

— Da, pre svega on, ali i jedan
od one druge dvojice je bio uperio
kolt u vas.

Kockar se okrenuo i pošao preko
ulice ka krčmi.

Zahvaljujući vlažnim oblozima,
koje mu je stavljala njegova ćerka,
čelavi krčmar se povratio iz nes-
vestice.

Plačljivo je rekao:

— Došli ste u pravi trenutak, dok-
tore Holideju! Onaj momak me je
bezobzirno oborio!

— Može biti — odvrati kockar. —
Znate li, ko je to bio?

— Naravno, predstavio nam se.
Bio je to Hajc Mek Kenzi.

Džordžijanac se okrete i polako
izađe napolje.

Hajc Mek Kenzi se, dakle, zvao čo-
vek koji je ubio šerifa Sloana!

Doktor Holidej neće to ime nikad
zaboraviti!

—)(—

Noć je raširila svoj crni plašt iz-
nad Sasabea.

U maloj kući krojača Tunija ležao
je doktor Holidej gore u svojoj so-
bi i zurio u okvir prozora, pred ko-
jim se prema svetlom noćnom nebu
ocrtavala figura čoveka iz Misurija.

U maloj prostoriji je bilo mračno. Vajat Erp je gledao dole u dvorište. Posmatrao je duže vremena jednog čoveka koji je došao iz susedne kuće i sada se prebacio preko ograde krojača da bi se približio štali.

Holidej vide da je savezni šerif izvadio revolver iz futrole i pažljivo se popeo na prozor.

— Poseta? — upita polako.

— Tako izgleda.

Vajat je podigao prozor nekoliko santimetara, postavio se desno u nišu i zategao zvučno oroz.

Čovek u vratima štale stade kao prikovan.

Sigurno nije bio neki vešt čovek, jer bi inače potražio zaklon. Vajat Erp začu iza sebe u sobi šum, okrete se i vide da je Holidej ustao i izašao napolje.

Minut kasnije vide ga kako izlazi kroz kapiju.

Pat Tunik koji je sa svojom ženom večerao, skoči.

— Prokletstvo, otišao je na kapiju!

— Da, čula sam — odvrati njegova žena.

Krojač ugasi odmah kerozinsku lampu, skide oružje sa zida i pojuri na trem.

Tu vide kockara kako stoji u kapiji.

A minut kasnije primeti on čoveka napolju na vratima od štale.

— Karter! — izusti zaprepašćeno. Onda Tuni izađe u dvorište i priđe čoveku.

— Poznajete li tog čoveka? — upita Vajat Erp sa prozora.

— Da, to je moj sused, gospodin Karter.

— Hoćete li da ga pitate, za razlog da noću preskače ogradu da bi učinio posetu vašoj štali?

Karter nije odgovorio na pitanje.

Savezni šerif, koji je u međuvremenu došao u dvorište, stade pred njega i stavi mu ruku na rame.

— Slušajte, Kartere, vaš sused gospodin Tuni mi je rekao da ste vi častan čovek. I ja bih to hteo da verujem. Zar ne nalazite da bi bilo dobro, kad biste nam rekli, šta ste tražili ovde?

Karter je ćutao.

— Žao mi je, ali moraću da vas odvedem u zatvor.

Sada učitelj podiže glavu.

— Ne, to ne!

Vajat ga je gledao oklevajući.

— Dobro, onda pričajte!

— Ne mogu... moja deca...

— Kakve veze imaju vaša deca sa tim?

— Ne mogu da govorim — promuca izmučeni čovek. — Ne mogu!

— Pa idemo onda vašoj kući. Možda će vaša žena moći.

— Ona ne zna ništa.

U šerifu je tinjala sumnja koju je on odmah sada i izrekao:

— Banditi sa sivim maramama su vas prisilili?

Karter samo klimnu glavom.

— No, hajde govorite već jednom! — hrabrio ga je šerif. — Zar mislite da nečemu koristi, ako ćutite?

I onda učitelj ispriča šta se te noći dogodilo. Još uvek je bio žigosan modricom koji mu je banditov stra-

šut udarac bičem ostavio na licu.

Metod klana je bio jasan: silom su prinudili ljude da im priđu, a pre svega su uterivali strah među stanovništvo.

Čovek iz Misurija je već razmišljao i o ponašanju hotelijera Hajera. I kad je čuo učitelja kako govori, odmah je to povezao sa držanjem Hajerovim. Doznao je od krojača da je hotelijerova žena ubijena. Najverovatnije je i Hajer na sličan način prinuđen od strane bandita da im se pridruži.

— Hteli ste da uzmete konja od Tunija? — zaključio čovek iz Misurija.

Učitelj je opet ćutao pognute glave.

Savezni šerif steže desnom rukom Karterovu ruku.

— Čoveče, govorite, najzad! Nemojte da vam kleštima vadim svaku reč! Nemamo vremena za gubljenje. Zbog čega ste, dakle, hteli da uzmete konja?

— Jer mi je naređeno da dođem na mesto sastanka.

— A gde je to mesto sastanka?

— To ne mogu da kažem.

U dvorištu se čulo oštro zatezanje krova. Holidej koji je dotada bio oslonjen na vrata štale, držao je sada kolt u desnoj ruci.

Karter je buljio u oružje i zaplitaio jezikom:

— Ne, doktore, ne činite to, imam ženu i sedmoro dece koje treba da hranim!

— Na koje mesto sastanka vam je

naređeno da dođete? — osorno ponovi kockar.

— To je džinovski kaktus, malo ispred grada, kod ulice Overland prema Palo Altu.

— Ja znam to mesto — reče krojač brzo. — To je slobodan prostor, levo od ulice, koji je ograđen šibljem.

— Kada će tamo da vas čekaju?

— Nešto pre devet.

Holidej izvadi sat iz džepa i okrete ga tako da je brojčanik bio osvetljen slabom svetlošću zvezda.

— Znači, za pola sata.

Vajat Erp odmah ode u štalu, izvuče svog riđeg pastuva i osedla ga.

— Koliko je daleko od poslednje kuće, gospodine Tuni? — upita on još.

— Ne mnogo daleko. Možda tri četvrt milje. Rekli ste slobodan prostor, Kartere? — okrete se krojač susedu.

Učitelj samo klimnu glavom.

Tri četvrt sata kasnije nalazio se Vajat Erp ravno sto metara zapadno od džinovskih kaktusa, koji su preteći pružali svoje krake prema noćnom nebu.

On ostavi svog konja iza jednog grma i oprezno pođe napred.

Deset minuta kasnije stigao je do na nekoliko metara ispred šiblja oko džinovskih kaktusa. Posle još pet minuta zašao je u šiblje i opazio prazan prostor ispred sobom.

Skoro sasvim na putu stajali su džinovski kaktusi i pri mesečini bacali su sablasnu senku na ulicu Overland.

Vajat je čekao. Ništa se nije dogodilo. On je dalje čekao. Uzalud.

Posle jednog sata odustao je.

Tek što se vinuo u sedlo, i hteo da potera konja kasom, začuo je u daljini pucnje.

•
• •

Doktor Holidej je poveo učitelja u krojačevu kuću. Sedeo je sa oba čoveka u sobi pored prozora, odakle je mogao da posmatra ulicu. Karter je čuteći sedeo na stolici.

Holidej ga je pitao zbog čega su mu naredili da ode van grada. Karter nije mogao da da odgovor, jer zaista nije znao šta je trebalo kod kaktusa da radi. On je taj put jednom već bio prešao uzalud.

Vreme je prolazilo.

Najednom ugleda kockar preko puta, pred kućom gradonačelnika, dve tamne prilike, koje su pognute prelazile poprečnu ulicu i zaustavile se pred kapijom Klarka Hajera.

Holidej podiže malo prozor, pogleda pažljivo napolje i vide kako se istovremeno kapija otvorila.

Šta se to dešavalo?

Džordžijanac se podiže, izvuče oba revolvera i pođe prema vratima. Tada zastade i okrenu se još jednom.

— Kartere!

Učitelj odmah ustade.

— Vi ćete me pratiti.

Karter potvrdi, pođe za doktorom napolje kroz hodnik i u dvorištu stade pored njega.

U susednom dvorištu je izgledalo sve mirno.

Holidej prislušnu na drugu stranu.

On se nije osećao ništa bolje, ali je morao da dozna šta su tražele one dve prilike.

Stoga šapnu Karteru da se osloni na prozor i ruke tako ukrsti da mu napravi stepenik. Preko ruku on pope se na ramena učiteljeva. Odatle je mogao da vidi susedno dvorište.

Tu su stajala tri čoveka i šaputala međusobno.

Jedan od njih bio Klark Hajer.

Iako se naprezao da čuje, nije mogao da razume o čemu su govorili.

Odjednom jedan od njih pođe prema kapiji, odškrinu je i pogleda napolje.

— Oni moraju odmah da dođu — začu Holidej kako čovek poluglasno govori.

— Pssst! — učini Hajer.

Holidej je čuo iz daljine topot više konja koji su se brzo približavali.

— Tu su već! — prošišta čovek vratima.

Hajer potrča preko dvorišta, gurnu jako vrata i pogleda na raskrsnicu, prema glavnoj ulici.

Konjski topot je sad već bio vrlo glasan. Moralo je da bude najmanje deset jahača. Nisu se žurili.

Onda ih kockar ugleda. U širokom frontu dolazili su preko Glavne ulice. Dok su se pet ili šest od njih zadržali na raskršću, drugi su odjahali prema Hajerovoj kapiji.

Prvi siđe sa sedla i stade pred hotelijera.

— Gde su oni? — prožišta jahač.

Hajer pokaza preko ramena na susednu krojačevu kuću.

— U redu! — šapnu jahač.

Sada je Holidej znao i ko je bio taj čovek: Niko drugi, nego bandit Džim Valeta! Onaj isti čovek sa sivom maramom, koga su kratko vreme posle strašne noći u El Pazu poslali u Deming zatvor.

Holidej siđe odmah u dvorište i zamoli Kartera da krojačeve ukućane izvede iz kuće.

Upravo u trenutku u kome su teškim udarcima kundaka prednja vrata kuće bila razorena, napustili su Tunijevi kroz vrata štale svoje mesto prebivanja i potrčali prema učiteljevoj kući, u nadi da će tamo biti sigurniji. Karter ih je pratio.

Doktor Holidej je ostao iza zida štale i uvukao se u nišu ambarskih vrata.

U štali su se ubrzo zatim čuli koraci. Za to vreme su se i napolju na ulici pojavile neke prilike. Polako i povijene kretale su se prema učiteljevoj kući.

Kockar nije hteo to da dopusti. Oba oroza njegovih revolvera škljocnuše.

Na taj šum banditi prestadoše da idu i baciše se na tle, a jedan od njih se okrete i opali.

U zao čas! Bolestan čovek kraj zida štale, i sam u bednom stanju, još uvek je bio daleko bolji strelac nego zdravi bandit. Zrno kockarevo je skinulo zlikovcu šešir sa glave i ostavilo kratak krvavi ožiljak na koži.

Ozleda, doduše, nije bila suviše

opasna, ali je jednog bandita isključila iz dalje borbe.

Druga dvojica su čučali nepomično, kao kamenje na tlu.

— Ruke u vis!

Obojica su podigla ruke u visini ramena.

— Ustaj!

Oni poslušali i ovu zapovest.

— Dolazi!

Oklevajući, prvi pođe. A onda za njim pođe i drugi. Kad su prišli do na pet metara oni stadoše.

Holidej je znao da bi pogrešio ako bi sišao sa zida i zato tiho i oštro reče:

— Napred, čekam tačno tri sekunda!

Ni prvi sekund još nije prošao, a obojica su stajala pred njim.

Kockar nogom gurnu vrata od štale.

U tom trenutku prasnu jedan hitac kroz štalu, i metak prožišta baš pored njega, pogodi prvog bandita, koji se do sada samo smejaao, i ostavi krvavu prugu na levoj strani čela.

Drugi se saže da dohvati svoj revolver, ali ga je u istom trenutku kockarev kolt prostro po zemlji.

Holidej im oduze oružje i potera oba bandita pored ambara u dvorište.

Ali, bilo je kasno: nekoliko ljudi pojuriše prema njemu uz promuklu viku.

Holidej potera onu dvojicu napred, a sam potrča unazad i pokuša da dođe do vrata ambara, ali ugle-
da kako iz uzanog prolaza između

hotela i trgovine dolaze još tri čoveka.

Bio je opkoljen, ali ga još nisu otkrili.

Kuda sada?

On pogleda gore i ugleda grede niske štalske tavanice. U jednom skoku bio je gore.

Teško dišući i poluonesvešćen ostao je da leži. Beskrajni umor ga je savladao.

Pa ipak krajnjom snagom volje održavao se budan i osluškivao u noći.

Bili su obučeni kao kauboji, ti banditi koji su došli u grad. Ali to nisu bili kauboji. Bili su to „ljudi sivim maramama”. U to nije moglo biti sumnje.

Ipak to nisu bili više oni banditi, sa kojima se doktor Holidej borio pre pet meseci. Banda je izgubila mnogo od svoje stroge discipline. Tada su oni ćutali i nemo se borili, a sve što su radili, radili su u tajnosti i nečujno.

Tada je još strašni Kapučino vođio maskirane ljude i naredbe velikog „bosa” sledio kao robot. Otada se mnogo toga izmenilo.

Lazaro Kapučine je bio negde u severnom Koloradu u tajnom kaznenom logoru, gde su bili zatvoreni samo nazopasniji zlikovci i to doživotno. Ova gomila bandita delovala divlje i neobuzdano. Sablasne senke, koje su se ranije borile sa doktorom Holidejom i Vajatom Erpom bile su mnogo opasnije.

Ali i zaštitnici zakona su teškom borbom bili oslabljeni. Ako je na licu Džordžijanaca bilo prezira, kad

je čuo viču koju su stvarali banditi, on se ipak nije zavaravao. Znao je da je on sam nemoćan i da nije u stanju da se bori, kao što se inače borio.

Šapućući, kloparajući, psujući, udarajući o predmete, kretali su se banditi po krojačevom dvorištu iza štale i napolju na ulici.

Holidej je ležao na tamnom potkrovlju i nije se pokretao.

Uzeti vazduha, reče on sebi, opet doći do snage! Tada ću sići dole momci, i biću među vama, a naši će revolveri međusobno da govore!

Ali, kakve šanse je on imao protiv njih? Šanse koje je još imao ranjeni vuk pred gomilom besnih, krvoločnih pasa. Ali on bi u svakom slučaju svoju kožu prodao što je moguće skuplje.

Džim Valeta je kraj sebe imao šesnaestoro ljudi kad se vratio u Sasabe. Zapravo, dvadeset jahača je trebalo u ovoj noći da Vajatu Erpu i njegovom partneru prirede pakao u ovom malom pograničnom mestu. Tako je glasila zapovest koju je Valeta primio preko jednog glasnika rano posle podne.

Na jedvite jade sakupio je on šesnaest. Bili su to takozvani kauboji, koje je još Kapučine pre pola godine zavrbovao, i zaštitnice koje su se vrtele po krčmama. Bili su sasvim smušeni kad je naredba „sivog šefa” stigla do njih. Nije bio nijedan među njima, koji bi se suprotstavio.

Šesnaestoro su dojahali u Sasabe. Valeta je bio sedamnaesti. Tri preostala čoveka je trebalo da budu Lopez, Hajer i Karfer.

Ali samo jedan od ovih građana je bio zaista izdajnik. Izdajnik iz straha: hotelijer Klark Hajer.

Karter je, doduše bio krenuo do vrata štale, da bi odjahao na dogovoreno mesto sastanka, ali ni u kom slučaju nije čvrsto odlučio da to zaista učini. On je iskreno odahnuo kad su ga zaustavili Vajat Erp i doktor Holidej.

O doktoru Lopezu tek ne može biti reči. Lekar je sedeo mračna lica u svojoj kući i zgrabio je obema rukama oružje, čim je čuo pucnjavu u severnom delu grada. On nikad ne bi postao bandit, pre bi umro!

Napustio je svoju malu kuću kroz dvorišni ulaz i iza belo okrečenih kuća krenuo prema glavnoj ulici, na koju je izbio preko puta Bilingerove kovačnice. Tu zastade savijen od bola koji mu je stvarala ozleđena ruka i rana na slepoočnici i nasloni se na zid. Pod njegovim svetlim sombrerom isticalo se tamno lice uokvireno crnom kosom. Njegove tamne oči svetlele su mržnjom.

Valeta je prvobitno imao nameru da potraži Kartera na dogovorenom mestu kod džinovskih kaktusa i sa njim ode u grad, ali je u poslednjem momentu odustao, jer mu se žurilo da što pre dođe u grad. Tamo je hteo da opkoli kuću u kojoj su se zadržavali Vajat Erp i doktor Holidej. To mu međutim nije uspelo.

Kockar je pažljivo posmatrao dva čoveka koji su se bili uputili prema vratima učiteljevim. Oni su zakucali, a kad im niko nije otvorio, uze jedan od njih revolver i razbi bravu.

U kući su deca vrištala od straha.

Bilo je vreme da kockar napusti svoje sklonište. Sad se više nije radilo o njemu, radilo se o deci.

On skliznu na ivicu krova i pošto nije nikog primetio, spusti se dole na tle.

Iscrpljen osloni se on za trenutak, na zid štale izvadi oba revolvera iz futrole i pođe prema Karterovoj kući.

Stigao je do kuće neuznemiravan, popeo se preko tri stepenika do vrata i ušao u hodnik.

Vika dece i preteći glasovi ljudi nadjačavali su njegove korake.

Kad je stigao do vrata sobe, ugleda on dva čoveka pred sobom. Bili su šćepali Karterovu ženu i hteli da je tuku.

— Hoćeš li nam reći, prokleta veštice, gde se sakriva šerif?

— To bih ja mogao da vam kažem — čulo se sa vrata.

Obojica su stali unezvereno.

U vratima je stajao, voštano bledog lica, čovek iz Džordžije. U svakoj ruci držao je po jedan revolver.

Oni nisu primetili da je morao da se nasloni laktom na dovratnik da bi mogao sigurnije da stoji.

— Gore ruke, momci! — zareža on stisnutih zuba.

Oba bandita odmah podigoše ruke u vis.

— Gospodo, oduzmite im oružje.

Drhćućim rukama izvadi žena obojici bandita oružje iz futrole.

Holidej začu na stepenicama korake, koji su se brzo približavali.

Jednim pokretom revolvera naredi on skitnicama da se maknu s vrata, a on sam stade s leve stra-

ne vrata i sačeka. Zveckajući mamuzama uđe jedan čovek unutra. Bio je visok, imao je tamno, ali pravilno lice i oči boje čilibara. Ali nešto na tom licu delovalo je surovo. Čovek je nosio crno odelo, sivu košulju od pamučnog platna i visoke crne čizme.

Bio je to „Bandit sa sivom mara-mom” Čezare Valeta!

Zakoračio je u sobu i ugledao Holideja.

— Ruke u vis, amigo! — dopre tiho sa usana kockarevih.

Napolitanac klimnu polako glavom.

— Dobro izvedeno, doktore, za-ista dobro.

Polako podiže on ruke gore. Ali tada se baci napred da bi dohvatio za noge Džordžijanca.

Iako je bio hitar kao lasica, ipak je još uvek kockareva sposobnost reagovanja bila veća. On iz sve snage raspali drškom jednog revolve-ra po šesiru napadača, a oružjem u levoj ruci opali istovremeno na jednog od bandita, koji je pokušao da ženi otme iz ruke revolver.

Bandit zaurla jer mu je metak ranio ruku.

Onesvešćen i zgrčen ležao je Valeta na pragu sobnih vrata Holidej otstupi nekoliko koraka unazad u sobu i naredi dvojici zlikovaca da onesvešćenog unesu dublje u sobu.

Onda se Holidej okrete ženi:

— Odvedite decu u drugu sobu i zaključajte vrata...

Žena uradi šta joj je rečeno.

— Tako, momci, a sad ćete svog kolovođu lepo da vežete.

— I ne pomišljam na to! — zagrakta ranjeni. — Valeta će me ubiti!

— Za to će u ovom trenutku teško imati prilike. Napred!

Valeta je bio vezan. A onda je morao ranjeni bandit da veže i onog drugog. Ranjenog zlikovca je vezao Holidej sâm.

Tada pogleda on njegovu ranu. Nije bila suviše teška. On stavi banditu zavoj. Tada je svu trojicu čvrsto vezao za nogu od kreveta.

Holidej izađe napolje i zaključa vrata za sobom.

U hodniku se nasloni na zid, teško dišući, i zameni ispućane metke. Hladni znoj je stajao na njegovom čelu. Noge su htele da mu otkažu poslušnost.

Šta dalje? — pitao se. Nadmoć bandita je bila suviše velika! Đavo će ga znati, koliko je lupeža Valeta doveo u grad!

Osećalo se da veliki „bos” nije bio tu. Nekako bi sve drukčije teklo da je on tu. Iako je Valeta bio najopasniji od njegovih pomoćnika ipak nije bio stvoren da vodi gomilu kao što je to znao šef ili, nekada, sâm Kapučino.

Kockar napusti kuću, osvrnu se na sve strane i pođe prema najbližem prolazu između kuća koji je vodio u Glavnu ulicu.

U toj mračnoj rupi nije mogao da vidi čoveka koji je čekao.

Niša od vrata je poticala još od vremena kad skladište pošte

nije bilo u poslednjoj zgradi, već su se ova vrata upotrebljavala kao bočni izlaz. Ona su bila zaidana kad je napravljena susedna kuća, ali je ostala niša u koju je mogao čovek da se sakrije.

Kockaru, dok je bio zdrav, nikad nije moglo da se desi da ne primeti čoveka, ali sada je ništa ne sudeći prošao pored njega.

U poslednjem trenutku se kockar okrenuo ustranu, ali nije mogao sprečiti da ga cev oružja pogodi u desnu stranu glave.

On ipak uspe da se baci prema suprotnom zidu od kuće i skljoka se niz njega.

Napadač se baci na njega.

Holidej polusvesno privuče noge do pod bradu, a onda ih iz sve snage odbaci od sebe.

Napadač je bio gurnut unazad, posrnuo je i udario o vrata, tako da je poluonesvešćen skliznuo na stare stepenice.

Kad se malo povratio, napadač se ispravi i uze opet svoje oružje. Onda se približi čoveku na zemlji. Odjednom zasta kao prikovan.

Video je kako se iz tmine belasa bela košulja. On se saže, opipa je i oseti svileni tkanje.

— Prokletstvo! — promrsi tiho kroz zube, „Doktor Holidej!” On kleče pored njega, stavi oružje na zemlju, pridiže kockara i opipa njegovo lice. — Doktore, to sam ja, Lopez!

Holidej otvori oči.

— Lopez? — dopre skoro pod-

rugljivo sa njegovih usana. — Ja sam vas držao za bandita.

Lopez opsova kroz zube.

— Đavo neka me nosi! Stajao sam preko puta na ulici i čuo u blizini pucnjave. Hteo sam da prođem ovuda kroz uličicu, kad sam čuo da dolazite. Mislio sam da imam jednog od nitkova pred sobom ...

Iscrpljen nasloni se kockar na vrata od kuće.

Lopez ga podiže.

— Hajdete, odvešću vas svojoj kući.

Odvukao ga je iz uzanog prolaza na glavnu ulicu. Skoro ga je već doveo do meksikanske strane, kad nekoliko jahača savi iza ugla poprečne ulice i odmah osu paljbu na obojicu.

Pucnji su opet probudili Džordžijanca. On se baci napred i ostade u zaklonu iza ugla Ramirezo ve kockarnice.

Lopez je izgledao da je ranjen. Ležao je na tlu.

Holidej pojuri i u tom trenutku odvrati vatrom.

Jedan od jahača skliznu sa sedla. Drugi dobi metak u desno rame, potera svog konja i pobeže, a za njim odjuri i treći.

Holidej pojuri natrag na ulicu, dograbi ranjenog Meksikanca i povuče ga dalje sa sobom.

Lopez je teško disao:

— Pustite me, nije važno...

Holidej ga opipa i utvrdi da ima ranu na levoj nozi.

— Dođavola! Zar ti psi nisu mogli jedan momenat da sačekaju? — rekao je Meksikanac. — Nije još daleko od mog doma. Možda ćemo još stići.

Stigli su.

Holidej je previo lekareve rane. Ovaj opipa glavu kockara i reče:

— Još jednom je sve dobro ispalo. Za malo da vam nisam razbio lobanju. To sebi ne bih nikad oprostio.

— Ne brinite, Lopezu — umirivao ga je kockar. — Imam tvrdnu glavu, koja je već dosta izdržala.

Naslonjeni na otvorena vrata, gledali su napolje u tamu poprečne ulice.

— Grad mora da vrví od „sivih marama“ — šaputao je Meksikanac.

— Bilo je tuce ljudi — objasni kockar. — Ja verujem da hotelijer ima nešto sa njima.

— Ja sam čak ubeđen u to — odgovori lekar. — Đavo neka nosi Klarka Hajera! Oni su mu ubili ženu, ali on ne bi smeo zbog toga da se bori na njihovoj strani. Oni su ipak ubice njegove žene!

— Možda ga je samo strah na to naveo — razmišljao je kockar.

— Makar šta! — provarsi Lopez tiho kroz zube. — On je izdajnik. Kad bih ga ja samo negde sreo, ubio bih ga!

Lopez se naslonio na svoje oružje.

On više nije bio u stanju da te noći napusti svoju kuću. Holidej, naprotiv, posle deset minuta krete ponovo.

Bilo je vrlo teško preći glavnu ulicu na raskršću. Zbog toga je potrčao preko poprečne ulice i nestao u dvorištu kuće koja se nalazila iza krčme. Desno je ležala jedna zgrada, belo okrečena i jednospratna, kao i druge na meksikanskoj strani grada. Holidej ostade kod vrata i osluškivao prema dvorištu krčme „Del sol“.

Tu je izgledalo sve mirno.

Zidovi su bili suviše visoki, da bi se bez teškoća moglo prebaciti preko njih.

Baš je hteo u dnu dvorišta da otvori jedna vrata, kad se napred na kući vrata otvoriše i jedan čovek izađe, držeći u ruci oružje.

— Ruke u vis! — zagrme on.

Holidej stade kod svetlog zida, samo nekoliko koraka udaljen od gvozdениh vrata. Sa svojim crnim odelom bio je dobra meta.

On zateže oroz na oba svoja revolvera i poluglasno reče:

— Partija je spremna, senjor!

Čovek sa oružjem se polako približi.

— Ko ste vi? — upita on.

— Ime mi je Holidej.

— Doktor Holidej?

Kockar klimnu glavom.

Čovek je bio već prišao na tri metara i stao.

— Ljudi sa sivim maramama su u gradu! — prošaputa on.

— Kome kažete to?

— Najmanje je trideset ili četrdeset jahača!

— To ne verujem.

— Ipak sam siguran, senjor! Vi-
deo sam ih. Gore u Glavnoj ulici.

Čovek je imao crnu kosu i iz-
brijane crne brkove. U tami nije
mogao tačno da prepozna njegovo
lice. Morao je biti čovek tridesetih
godina. Još uvek je držao spremno
oružje u obema rukama.

— Šta zapravo traži ovde banda?

— To bih i ja hteo da znam.

— Možda znaju ti nitkovi da ste
vi i savezni šerif u gradu?

— Možda.

— Ja sam Huan Eliot.

Imao je, dakle, meksikansko ime
i američko prezime. On odmah
objasni:

— Moj otac je bio Amerikanac.
Došao je iz Sakramenta, iz Kaliforni-
je. Moja majka potiče odavde iz
Meksika. Radim od pre pet godina
u Bilingerovoj kovačnici kao po-
moćnik. Bio je to lep, miran život,
dok nisu došli ovi nitkovi u grad.

— Ne brinite, gospodine Eliote
— pokuša kockar da ga teši. I to će
proći i biće bolje.

— Da, verovatno. Kad odavde iza-
đete, odmah ste na vratima dvorišta
krčme.

— Tačno tamo sam i hteo.

— Samo otvorite vrata, nisu za-
ključana.

Kad se kockar okrenuo, čuo je ti-
hi šum, a onda je osetio teške ruke
kovačevog pomoćnika oko svog vra-
ta.

Lukavi čovek je bacio oružje i po-
čeo da ga davi.

Poluonesvešćenom Džordžijancu,
ipak uspe da izvuče nogu i da ko-

vaču zada snažan udarac u cevanicu.

Sa muklim krikom zateturio se
pogođeni unazad.

Holidej se okrete i uperi revolver
na njega. Stisnutih zuba pođe on-
prema njemu.

— Imam osećaj, Eliote, da će lepi
dani morati još malo da pričekaju.

Kovač je podigao ruke u vis. Uža-
renih očiju stajao je tu i ukočeno
gledao kockara.

— Šta vi hoćete, Holideju! Ja mo-
ram da držim sa onim ko je jači, ako
hoću da preživim, a to je u ovom gra-
du tajna organizacija.

Brzo je posegao rukom za pojas
da bi izvadio nož.

Ali, kockar ga je munjevito uda-
rio revolverom. Onesvešćeni napadač
se srušio niz zid.

Holidej mu uze nož iz pojasa, a
takođe i oružje i iščeze iz dvorišta.
Napolju baci on oba oružja. Znao je
da će da potraje izvesno vreme pre
nego što pomoćnik kovača, izdajnik,
opet dođe k sebi.

Dvorište „krčme del sol” je bilo
prazno. Samo je desno kraj zida sta-
jalo bar deset ili dvanaest konja.
Holidej se obazre, ali nije mogao da
vidi čuvara. On oslobodi jednog po
jednog konja, veza sve uzde zajed-
no, pope se u sedlo prvoga konja, iz-
vede ga iz dvorišta i odjezdi.

Kao grmljavina odjekivao je topot
banditskih konja koji su jurili iz
grada prema jugu.

Kad je Holidej projahao tri četvrt
milje, oslobodi on svog konja od os-
talih, izvede revolver iz futrole i o-
pali nekoliko hitaca u vazduh. Kao

da ih goni sam đavo odjezdiše uplašene životinje odatle.

Holidej dojaha natrag u Sasabe, ostavi svog konja da stoji negde iza kuća i zapadnim krajem Sasabe, preko glavne ulice, stiže u severni deo grada.

Holidej pođe u uzani prolaz između kuća i kroz jedan mali polu-zastrt prozor ugleda u prostoriji pošte četiri ili pet prilika koje su bile naslonjene na pregradu i tiho razgovarale međusobom. Svi su imali sive marame.

Banditi!

Holidej je razmišljao samo za trenutak. Tada razbi sa cevi revolverom prozor i zvučno zateže oroz.

— Ruke u vis!

Iznenadeni banditi podigoše odmah ruke gore.

— Hej, ti plavokosi, tu napred, dođi ovamo.

Bandit dođe do prozora. Holidej mu uze oružje iz futrole i baci u prolaz između kuća.

— Tako, mladiću, a sada ćeš ti oduzeti svojim drugovima oružje iz futrola. Svaki pojedini će doći dođe. A ako samo jedan napravi pokret prema revolveru, biće to poslednje što je na ovom svetu napravio.

Sve je išlo tako brzo, da banditi nisu ni došli na pomisao da je tako mogao da ih iznenadi samo jedan je dini čovek.

Četiri bandita sa sivim maramama stajala su bez oružja, podignutih ruku u pošti.

— Sad brzo napolje na ulicu, jedan iza drugoga, do trema. Nikakvih

gluposti, inače će moji ljudi otvoriti vatru.

Banditi su odmah poslušali.

Holidej napusti svoje mesto kraj prozora i ode na trem.

Tu su oni dolazili, jedan za drugim. Holidej se pope na trem i sprovede ih u šerifovu kancelariju.

Tek kad su četiri bandita već sedela u zatvoru, shvatili su da su naseli jednom jedinom čoveku.

Divlje psujući, bacili su se na rešetke koje su zadrhtale u svom ležištu.

Tek što je Holidej kroz dvorište napustio šerifovu kancelariju, kad je negde sa druge strane poprečne ulice čuo revolverске hice.

Bio je to veliki specijalni kolt saveznog šerifa. Poznao ga je po zvuku.

Holidej je kasnije često i dugo razmišljao o tome šta se u poslednjim minutima dešavalo. Nisu to bili srećni trenuci.

Išao je toliko brzo koliko mu je njegovo stanje dozvoljavalo, kroz usku uličicu koja je vodila između dvorišta „Laki bara” i vrta gradonačelnika do poprečne ulice. Zastao je za trenutak, čuo da se još uvek puca i video nekoliko prilika kako čuče ispred krojačeve kuće.

Opet je zapraštalo sa druge strane specijalni kolt Vajata Erpa.

Holidej je sada magao tačno da utvrdi da je zvuk dolazio od ugla krojačeve štale. Ili je Erp tu potražio zaklon ili je pokušao da pronađe ulaz prema dvorištu.

Možda bi Holidej da je bio pot-

puno zdrav i ovoga puta drukčije postupio.

Prasak revolvera ga je međutim mamio na ulicu. On potrča pognut pored kuće i približili se štali.

U tom trenutku jurnuše na njega tri ili četiri čoveka, oboriše ga na zemlju, a jedan od njih kriknu:

— Imamo ga!

Tada se u dvorištu začuo glas Valeta:

— Holidej?

— Da.

Valeta je, dakle, slobodan! Neka-ko je, znači, uspeo da pobegne iz Karterove kuće. Verovatno su ga našli njegovi ljudi.

Ali gde je Vajat Erp? Sudeći po uzvicima bandita moglo se pomisliti da su uspeli da ga savladaju.

Nije dugo potrajalo, i Holidej je saznao gde mu se prijatelj nalazi.

Vajat Erp je ležao napred u dvorištu, ispred štale, vezanih ruku i nogu kao paket, sa čepom među zubima.

A „specijal“ je Valeta držao u rukama. Mahao je njime dok je podrugljivo objašnjavao:

— List se okrenuo, Holideju! Vi ste gotovi! Ti i tvoj sjajni prijatelj, šerif!

Onda su ih stavili na kola i izneli iz grada.

Dugo su se tresla i drmusala, udarala i čegrtala kola u brznoj vožnji preko ulice Overland. U tami oba čoveka nisu mogli da razaznaju kuda ih vode.

Čvrsto vezani, sa licima okrenutim zidu, ležali su na podu kola i bi-

vali bacani s jedne na drugu stranu kako su se kalo ljuljala.

„Sivoliki“ su dobili veliku bitku: Uhvatili su svoje najveće neprijatelje. Vajat Erp i doktor Holidej, njihovi najopasniji protivnici, bili su u njihovoj vlasti.

Šta su nameravali ljudi sa sivim maramama sa zarobljenicima? Zašto ih nisu odmah ubili? Zašto su ih izvukli iz grada? Kuda su hteli da ih odvedu?

Kola su okrenula prema severu.

Niko ko ih je tog jutra sreo na uskom putu, koji je vodio istočno, pored Robles ranča, za Takson, nije mogao doći na pomisao da su na dnu kola ležala dva čoveka koje je poznavao ceo zapad.

*

* *

Dvadeset pet milja severo-zapadno od grada Puebla u Koloradu ležao je na reci Arkanzas mali grad Portland. Između njega i davnaest milja udaljenog Kanjon Sitija ležao je, kod stanice za zamenu konja Florence, Portland ranč.

Bio je to dobar ranč za gajenje stoke. Stari Vilijam Portland, imao je grupu od dvadesetpet kauboja u dvorištu, sa više predradnika, a na skrovitim pašnjacima su pod nadzorom još dva tuceta kauboja pasla ogramna stada od više hiljada goveda. Portland ranč je rastao iz godine u godinu i njegovo ime je u Koloradu uživalo izvanredan ugled.

Trebalo je da stari Bil Portland bude zadovoljan. Ali on nije bio, jer nije imao sina.

Doduše, imao je ćerku, ali kod njenog rođenja mu je umrla žena.

To nikad nije mogao sasvim da preboli. Iako je svoju ćerku toliko voleo, ipak je na toj ljubavi ležala senka gubitka koji mu je ovo dete svojim rođenjem nanelo.

Ira Portland je imala dvadesetčetiri godine i kraljevski stas.

Njeno ljupko, tamnoputo lice je bilo uokvireno kovrdžavom crnom kosom. Nosila je većinom kauboj-sko odelo, uske pantalone, kožni prsluk i karirane košulje.

Devojku dečaćkog ponašanja kauboji su pazali kao i samog rančera, a njeno prirodno ponašanje je brzo osvojilo srca tih grubih ljudi. Pa ipak, nijedan od njih nije došao na pomisao da joj priđe kao ženi. Od toga ih je čuvao njihov ponos i dostojanstvo.

Bilo je veče jednog toplog, sunčanog dana, kad je jedan jahač sa severozapada dojahao kroz kapiju ranča u dvorište.

Ira je sedela na verandi i dogovarala se sa crnom kuvaricom Pegi i kaubojem Grigom, šta treba iduće nedelje da bude na jelovniku.

Jahač je prošao kroz kapiju i kod pojila za konje šišao sa sedla.

Kad je dodirnuo tle učinilo se Iri da ne vidi dobro. Ona širom otvori oči sav zbunjena. Ako joj se već konj učinio tako neobično veliki, kako je tek veliki bio čovek koji je

sad stajao kraj svog konja! Morao je da ima sigurno dva metra.

Na njegovom pravilnom, preplatanom licu isticale su se izrazite smaragdno zelene oči ispod crnih obrva. Crna je, takođe, bila i kosa koja je u gustim uvojcima provirivala ispod oboda šešira. Čovek je nosio crni kožni prsluk, crvenu košulju i žutu maramu oko vrata. Njegove usko pripijene pantalone su bile crne, kao i čizme. Oko relativno uskih bedara nosio je ukrašeni pojas popunjen mecima, a koji su sa strane visila dva teška revolvera kalibra 45, čije su crvene drške čudno stajale okrenute napred.

Kad se čovek, preko dvorišta, uputio prema verandi, posmatrala je Ira njegov elastični hod. A tada pognu glavu nad papir, na kome je baš pisala.

Strančev glas je bio muževan, dubok i pun.

— Helo, mis, tražim prenoćište i hteo bih da pitam kako stoji stvar sa tim u pojati?

Devojka podiže glavu i pogleda čoveka.

On se već bio popeo na verandu i iz blizine je delovao još upečatljivije.

Ira sleže ramenima.

— Ne znam. Morate da pitate predradnika — odgovori ona ne baš sigurnim glasom.

— A gde ću naći predradnika?

— To isto tako ne znam. Verovatno je na majuru.

— Dobro. Onda ću ga ovde sačekati.

— To može dugo da potraje.

— Čujte, mis, niste baš mnogo ljubazni.

— Može biti.

Čovek skide svoj šešir, prođe rukom kroz gustu kosu i razvuče usne pri čemu su se pokazala dva reda velikih, pravilnih, bleštavih zuba.

— Lepo je ovde. Ovde bih mogao neko vreme da izdržim.

On se maši za džep od prsluka, izvadi napolje virdžinija-cigaru i stavi je među zube. Onda je polako prišao zidu verande i o ciglu zapalio šibicu.

— Moje ime je Šort. Nadam se da nemate ništa protiv.

— Apsolutno ništa, gospodine Šort

— A s kim ja imam čast?

— Ja se zovem Portland — odvrati mlada devojka kratko i podiže se.

— Pegi, ti znaš, a i vi, Grig, znate takođe šta treba da se radi, Po-brinite se da sutra ujutru dva čoveka odu u grad da bi kupili potrebne stvari.

Džin sede na ogradu od verande i nasloni se na stub.

U tom trenutku izađe čovek sa sedom kosom iz sporedne zgrade u dvorište, zastade raskoračen, zaseni oči rukama i zagrmé:

— Hej, šta vi tražite tu na verandi?

Teksašanin se obazre preko levog ramena.

Šta je s njim? — upita on Griga.

— To je najbolji čovek ovde — reče kuvarica kezeći se. — Bestman Fleger.

— Dobro, dobro, možda mogu sa njim da govorim?

— Ne, ne možete sa njim da govorite — reče devojka osorno i pogleda ga sevajućim očima.

Džin siđe sa ograde u dvorište.

Džoe Fleger mu pođe u susret.

— Helo, čoveče, šta tražite na ranču?

— Tražim prenočište.

— Prenocište?

Bestman odmeri pogledom celu dužinu golijatove pojave, i izgledalo je da nije stekao loš utisak o njemu.

— U redu, možete da spavate u senari. Pripada li konj vama?

— Da.

— Lepa životinja. Vredi sigurno četiri stotine dolara.

— Dvostruko, Bestmane — odvrati dugonja, premeštajući virdžiniju iz jednog ugla usana u drugi.

Ira Portland je stajala ispred stepenice od verande i gledala dole stranca koji se tako samouvereno ponašao. Ona nije mnogo volela takvo držanje. Ne zato što je bila uobražena i samo sebe cenila, nego zato što je jednostavno bila naviknuta na to da je rančerova ćerka i da joj je dužnost da čuva ime Portland.

— Vi ste ovom strancu dozvolili da prenoći u senari, gospodine Flegeru — reče ona opornim glasom. — Slažem se, ali bi mi milije bilo, da ste me prethodno pitali.

— U redu, mis Portland, pitaću sledeći put — odvrati sedokosi kau-boj i ode.

Džin se okrete polako i pogleda lepoticu sa većim interesovanjem.

— Hej, vi kao da imate nešto da kažete?

— Jednu malenkost, gospodine Šort.

— Raduje me ogromno.

U tom trenutku ujahalo je pet konjanika kroz otvorena vrata u dvorište i poskakalo sa konja. Prvi je bio plećat momak, koji je tačno za pola glave bio manji od stranca, ali skoro isto tako širok. On baci uzde jednom od mlađih kaubojia i brzim koracima pređe preko dvorišta.

Kad je primetio džina, zastade, ispusti odjednom indijanski poklič, baci šešir u vis i stušiti se dugačkom u susret.

— Luk! — grmeo je. — Neka me nosi đavo, Luk Šort! — Obojica su se zagrlili i potresli srdačno ruke. — Zaista, Luk Šort!

— Vebster! — vikao je džin. — Ne mogu da kažem da sam manje iznenađen od tebe. Kako si ti stigao u ovo usamljeno dvorište?

Teri Vebster je bio čovek od tridesetpet godina, dobroćudnih očiju i četvrtastog lica. On zadenu palčeve za pojas i pogleda prema džinu.

— Odmah ću ti reći, Luk. Ja sam predradnik na Portland ranču. I ponosan sam na to. To je najlepši i najveći ranč, širok i prostran.

— Da, nešto sam već čuo o tome. A ovde ima još i drugih stvari, koje zadivljuju.

Pritom baci Teksašanin brzi pogled na devojkicu dole.

Predradnik oprezno zviznu kroz zube i podiže obrvu pod sam obod šešira.

— Ti, budi oprezan! Za tako nešto ima „bos“ budno oko. To je njegova ćerčica.

— To sam upravo saznao.

Kad je Ira Portland čula celo strančevu ime, prelete plameno rumenilo preko njenog lica. Ona se okrete i ode u kuću.

Luk Šort! Ovaj ogromni čovek je, dakle, poznati Teksašanin, koji je bio prijatelj Vajata Erpa i borio se dole u Arizoni protiv „bandita sa sivim maramama“.

Ira je, kao i svaki čovek u ovoj zemlji, čula za borbu Vajata Erpa protiv te tajne organizacije i vesti o tome pažljivo pratila u „Gazeti“, a potom ocu čitala.

Ovaj Luk Šort je u stvari bio momak koji imponuje. Da je ona znala ranije ko je on, primila bi ga ljubaznije. Sada se ljutila na sebe zbog greške.

Predradnik Vebster je bio, zbog iznenadnog susreta sa starim prijateljem, vrlo srećan i odmah predloži džinu da izvesno vreme ostane na ranču.

Luk zatrese glavom.

To će se teško moći uraditi. Ja sam ovde posetio neke svoje poznate, i na putu sam kući.

Na putu kući?

Luk se kratko nasmeja. Da, zaista je komično, što sam to tako rekao. U stvari ja u Tombstonu nisam kod kuće.

Hoćeš natrag za Tombston?

A kuda bih inače? To su moji prijatelji i ja mislim da sam im potreban. Dugo sam već odsutan.

Ti si prijatelj sa Vajatom Erpom, zar ne?

Džin je sijao.

Da, sa njim i sa doktorom Holidejom. Ja sam na neki način uzeo odsustvo, jer tu gore u Koloradu imam nekoliko prijatelja koje sam morao da posetim. Sad idem opet kući.

Šteta, rado bih te ovde izvesno vreme zadržao. Ali šta se ne može promeniti, ne može.

Bilo je to veselo provedeno veče na Portland ranču.

Kad se rančer vratio, hteo je čuvenog gosta bogato i srdačno da ugosti. A kad se lepa Ira oprostila od njih da bi otišla da se odmori, ostala je još malo u hodniku i gledala kroz mali prozor između trema i komore. Posmatrala je čoveka iz Teksasa koji je kao vihor uleteo u mirni život ranča.

Naravno, Teksašanin je dobio lepu gostinsku sobu u rančerskoj kući.

Sledećeg jutra izvukao je Teksašanin rano svog konja iz korala i popeo se u sedlo. Vrlo se iznenadio kad je video na kapiji devojku.

Zbogom, mis Portland i mnogo hvala.

Nema na čemu, gospodine Šorte. I... zastala je malo, a onda nastavila: Htela bih da se izvinim za ono juče.

Nemate za šta da se izvinjavate, mis. Sve je u redu. On se saže, uputi joj blistavi osmeh i pažljivo

joj steže ruku. Zbogom, možda ćemo se još jednom videti.

Da, — možda — odvrati ona tiho.

Bio je prešao tačno pola milje i došao do mesta gde je sada naselje Veltmor, kad je primetio kola koja su došla dole iz doline.

To su bila kola sa visokim točkovima, i sa arnjevima. Na prednjem sedištu sedela su dva čoveka. Njihova lica su odavala utisak napetosti.

Jedan od kočijaša pogleda Teksašanina, pozdravi kratko i htela da prođe pored njega.

Šta bi Teksašanin rekao da je znao da na dnu ovih kola leže ljudi koje je on dobro znao! Najverovatnije bi isekao na komade onu dvojicu na prednjem sedištu.

Luk Šort je klimnuo glavom prema mračnim licima na kolima. Izgledalo mu je kao da se bar jedan on njih grdno uplašio ovog susreta.

Da li je momak imao nemirnu savest?

A ni drugi nije bio baš prijateljskog izgleda.

Luk se okrete još jednom u sedlu i odgleda za kolima.

Kola su povećala brzinu i kotrljala se preko jednog zavoja prema zapadu i bregovima.

Bio je to jedan uzak, teško prohodan put i Luk pomisli da je baš sramota tako terati tuda kola.

Tada se džin maši, i ne znajući zašto to čini, džepa na sedlu, izvadi durbin, razvuče ga i pogleda kroz njega za kolima.

Kroz oblak prašine mogao je jasno da vidi pokrivač na kolima. Ljude nije mogao da vidi, jer su sedeli ispred anjeva. A ipak je video najednom glavu jednog od njih!

Bilo je to lice mlađeg momka, koji izgleda da se trgnuo kad je ugledao Teksašanina.

Luk tiho zviznu kroz zube, skupi durbin, vrati ga u džep na sedla i potapša sjajan vrat svog konja.

Meni izgleda, Džoni, da su oba lupeža stari poznanici ujka-Luka. Kad bismo imali malo više vremena, pogledali bismo ih iz blizine da malo osvežimo poznanstvo.

Kad je opet pogledao pred sebe video je da putem koji dolazi sa juga stiže jedan jahač.

Čovek se zadržao kod njega, pozdravi ga prijateljski i zapita za vreme.

Mnogo me pitate, gospodine. Skupi predmet, kao što je sat, ne vučem sa sobom. Ali mogu da vam kažem, da bi moralo da bude negde oko pola sedam.

Čovek je mogao da ima trideset godina, bio je relativno dobro obučan i ostavljao je na prvi pogled dobar utisak.

— Mnogo vam hvala, onda ću gledati da idem dalje. Moram preko, za Pueblo. Pozvan sam.

— Ah, rasprava?

— Ne, ubistvo.

— O, nećete valjda morati odmah da se ubijete, gospodine.

— Nadam se da neću, kako, uostalom, dolazite na tu ideju?

— Imate tako potišten izraz lica.

— Ah, ne bi bilo ni čudo. Ono-
mad sam, dok sam jahao, bio napadnut od strane bandita i stupio u borbu sa njima. Pritom sam ubio jednog od njih. Sad će sudija zbog toga da me goni.

Govorio je toliko dugo dok Teksašanin nije doznao celu priču. Bila je to tužna priča.

I bila je izmišljena. Ali Teksašanin nije to znao.

Naprotiv, osetio je sažaljenje prema tobošnjem malom rančeru, koji je tvrdio da su ga napali i da je samo spasavao svoju glavu; da sada nema advokata koji bi ga zastupao i da mora u grad da se brani od optužbe za ubistvo. Celu porodicu ubijenog će imati protiv sebe.

— Ni jedan jedini čovek nije uz mene! Tako to izgleda, gospodine. Ne zamerite, moram dalje.

— Čekajte za trenutak — reče Teksašanin, žvaćući svoju ugašenu cigaru. Ako je išta na ovom svetu mrzeo, to je bila nepravda pričinjena malim ljudima.

Bandit Vitorio Prekat je tačno bacio mamac. Već odavno je on poznavao Teksašanina. On je predstavljao zaštitnicu kola u kojima je trebalo dva zarobljenika da budu prevezena čak do Kolorada. Oba pret hodnika su već daleko odjahala. On je bio sam i imao je zadatak da iza kola „čisti vazduh”.

Kad je bio ugledao Teksašanina, uplašio se do srži. Grozničavo je razmišljao šta treba da čini. Da uhvati

maglu, bilo bi ludost, jer Teksašanin je imao znatno boljeg konja.

Prekat je unekoliko mogao da bude siguran, da Teksašanin nije video njegovo lice, a on je video džina dole u Oklahoma Sitiju, pod uslovima koji za Prekata ni u kom slučaju nisu bili prijatni.

Onda mu je pala na pamet sudska rasprava. Apelovao je na pravičnost Teksašanina — i nije se prevario.

— Čekajte, gospodine! Pueblo je najviše sedamnaest milja udaljen odavde, a obilaznim putem mi se ne ide. Jahaću sa vama.

— Ali to ne mogu da zahtevam od vas, gospodine!

— Ne, da zahtevate ne možete, ali ja idem sa vama.

Oni poteraše konje, držeći čvrsto pravac prema istoku, ka dalekom gradu Pueblo.

Već odavno je bezazleni Teksašanin zaboravio susret sa kolima i sa dva upadljiva momka i samo je bio obuzet mišlju, koju je pobudio lukavi bandit.

Ne sme dopustiti da taj siroti đavo strada ovde u toj proklesoj zemlji samo zato jer je sam i bespomoćan!

Tome je jednom morao da se učini kraj.

Kako bi trebalo da pomogne tom tobožnjem malom rančeru, nije još znao. A nije ni brinuo mnogo o tome. Glavna stvar je bila da on ima nekog pored sebe ko bi bdeo nad njim.

Za to vreme je zločinac razmišljao kako da se oslobodi džina.

Celo vreme su jahali uporedo, a kad bi se put sužavao, terao je skitnica Teksašanina da jaši napred.

Međutim, sa tim nije imao sreće, jer je Luk Šort izbegavao da napred jaši, kadgod je to bilo moguće.

Prekat je lupao glavu, kako da ga se oslobodi. Nije mogao da jaši zajedno sa Teksašanimom do Puebla. Jer, ako bi ovaj primetio da ga je vukao za nos, morao bi da ga ubije.

Ali bili su sve bliže gradu i! — U se najzad pojavili prvi krovovi, odlučio Prekat, da pre nego što stignu da grada iščezne. A možda je to bilo čak lakše učiniti u samom gradu.

U blizini dvorišnih zgrada u kojoj je, navodno, trebalo da se održi rasprava, reče Prekat:

— Sačekajte za trenutak ovde, gospodine. Hteo bih tamo preko u poprečnoj ulici da uzmem malo duvana.

— Ići ću i ja — reče Teksašanin. — Moje virdžinije su takođe pri kraju.

Kad i to nije uspelo, izjavi Prekat da hoće da poseti jednog poznanika, ujaha u jedno dvorište, mahnu Teksašaninu i iščeze kroz zadnja vrata u sporednu ulicu.

Na njegovu nesreću je Teksašanin, koji je najednom postao nepoverljiv — obišao kuću i video ga kako u oštrom galopu beži odatle. Luk ga je zbunjen pratio do glavne ulice.

Tu se, odjednom, konj bandita sapleo, čovek je bio odbačen na pojilo konja i tu tako udario potiljak, da je na mestu ostao mrtav.

Kad je šerifov pomoćnik stigao, ispriča mu Luk šta je doživio sa čovekom.

Pomoćnik ga je pogledao upitno.

— Žao mi je, gospodine, ali mora da vas je slagao. Danas uopšte nije dan za raspravu u Pueblu.

Mrtvac je odnesen i, u jednoj šupi koja je stajala iza većnice, stavljen na nosila.

Luk, koji je pratio pomoćnika, stajao je u poluotvorenim, razvaljenim vratima.

— Baš bih voleo da znam šta je smerao.

— Žao mi je, gospodine, ni ja vam to ne mogu reći — reče pomoćnik i pođe.

Luk se napravi, kao da i on hoće da ide, ali se okrete i uđe u mrtvačnicu. Tu pođe prema nosilima i pretraži džepove mrtvaca.

Prvo što je našao bila je siva marama za vezivanje oko vrata.

Bandit sa sivom maramom!

Teksašanin pretraži i druge džepove i nađe, pored nevažnih stvari presavijeni komad papira.

Pri slaboj svetlosti, koja je vladala tu u mrtvačnici teško je moglo da se odgonetne šta je stajalo na papiru.

Džin stupi u poluotvorena vrata i na svoje veliko čuđenje pročita: sledeće reči:

„On je u Sasabeu pao u naše ruke. Takođe i doktor. Ja ću tražiti otкуп za obojicu. C.”

Teksašanin pročita još jednom cedulju, prevuče rukom preko čela, i pomisli da mora biti da on to sanja.

— Do đavola! U Sasabeu!

Zar nije to bilo u Sasabeu gde se doktor Holidej borio sa „sivim šefom?” Šta je trebalo da znači veliko C. ispod pisma?

Luk pročita još jednom cedulju, a tada potrča zveckajući mamuzama u poštu i posla depešu za Tombston.

„Molim hitan odgovor na ovo: Gde se nalazi savezni šerif? Gde je doktor?”

Luk Šort, Pueblo, Hotel Arkanzas.

Celoga dana sedeo je on kao na iglama u hotelu. Ali dođe veče i noć. I tek sledećeg prepodneva stiže odgovor:

„Savezni šerif se još nije vratio sa puta. Doktor treba da je u Sasabeu.

Hanter, pomoćnik šerifa.

Luk zgužva depešu i stavi je u džep. Onda izađe napolje, plati svoju hotelsku sobu i napusti grad u pravcu zapada. Sedamnaest milja je išao prema Vetmoru, a odatle su kola, dobro se sećao, savila neprohodnim butem u bregove.

Mrtvac je bio bandit sa sivom maramom. Šta je nameravao? Zašto je Teksašaninu servirao laž o raspravi?

Nije dugo trajalo, a Teksašanin je došao na to: Prekat je htea da ga odvrati od kola, koja je Luk posmatrao durbinom.

Šta je imao on sa kolima? I kuda je krenuo?

Luk je sledio put u brda, kojim su

pre pola dana krenula kola. Satima je jahao kroz stenje sa pukotinama, uzbrdo, dok najzad severno od Vestklifa nije pukao pogled na dolinu Hilsajd.

Na zapadnom rubu ove beskrajne doline, koja se protezala do Arkanzasa pružala se jedna visoka planina. A put kojim su kola krenula vodio je gore u tu oblast. Put je bio sve uži, a okuke sve veće.

Posle podne, po obedu, odluči Luk da sačeka več. Tek kad je počeo da pada mrak, nastavi on put.

Već posle pola milje stajao je zbunjnjen na kamenoj okuci. Odatle je imao širok pogled na dno doline, koje je pružalo čudnu sliku.

Dole je bilo razapeto tuce šatora. Ali to su bili mali šatori, kakve koriste Indijanci. Između ovih šatora sedeli su ljudi u polukrugu oko jednog čoveka koji im je govorio.

Luk, koji je izvađio durbin, pogleda na svoje zaprepašćenje iza govornika dva čoveka vezana za kočeve. Tinjajući svetlost logorske vatre bacala je sablasne odsjaje na oba zarobljenika.

Ipak je Teksašanin odmah prepoznao dvojicu ljudi. Bili su to Vajat Erp i doktor Holidej! Visili su neoražani na dva koca. Teksašaninu je izgledalo da glava Džordžijanaca visi već nisko na grudima, dok ju je čovek iz Misurija još držao gore.

Ljudi, koji su u širokom krugu sedeli oko svoga vođe, nosili su svetlo sive marame na licu, kao maske i sedeli nepomično na svojim mestima.

I njihov vođa je bio isto tako odeven

Bila je to sablasna, skoro neverovatna slika, koju je video Teksašanin. Podigla mu je kosu u vis. Obrazi su mu goreli od besa. Najradije bi on odatle odmah skočio dole u dubinu, među njih.

Ali sad je bilo važno sačuvati hladnokrvnost i razmisliti šta treba da se uradi.

Morao je da postupa sa oprezom saveznog šerifa i hladnim rasuđivanjem kockara, ako je hteo da spase život obojice.

Ko je bio vođa koji je sedeo među skitnicama? Prema ukazivanjima doktora Holideja, teško da je mogao da bude to sam „veliki bos”, jer je šef najverovatnije morao da se leči od teških rana koje je stekao u Sasabeu. Ko je vodio bandu sada? Šta je klan nameravao? Zašto su dovukli čak ovde u Kolorado Vajata Erpa i doktora Holideja?

Pola sata docnije Teksašanin je sišao već dole među stene, a to nije bilo nimalo lako. Najpre je morao da ostavi gore svog konja, koji je mogao svojim topotom da ga oda. Nije mu bila prijatna pomisao da mu je konj daleko, ako bi morao da beži, ali nije imao drugog izbora.

Kotlina nije izgledala kao da je zatvorena sa svih strana, već da je sa severa otvorena i da tuda ističe rečice koja se sa šumom baca kroz klisuru u nepoznatu dobubinu.

Na zapadu oko trista jardi široke kotline raslo je mršavo žbunje iza kojeg se sakrio Teksašanin, kad je

za sobom ostavio putanju koja se spiralno spuštala oko kotline.

Sad je već video krug ljudi sa sivim maramama na udaljenosti od jedva sto pedeset metara. Sedeli su kraj vode.

Izbrojao je ljude, koje je mogao da vidi. Sa vođom bilo ih je četrnaest.

Luk je opreznosti radi poneo svoju sačmaricu sa otkočenim okidačem. Doduše, sada mu je oružje smetalo, ali moglo je lako da mu zatreba. Čvrsto je pritegao kaiševe na rame-nu i krenuo napred.

Iako je gore duž stena iza kruga, bilo lakše kretati se, on je izabrao put prema vodi, jer je tamo bilo puno žbunja koje je svojim gustim lišćem moglo da ga sakrije.

Teksašanin je napredovao puzeći po zemlji i teškom mukom je sprečavao da puška ne udara o stenje.

Banditi su se, doduše, zabavljali, ali je ipak opasnost da će ga otkriti bila velika.

Najgore je bilo to što nije znao gde su postavljene njihove straže.

Imao je još jedan razlog da se od vode prišunja logoru: trideset metara udaljeni od obale stajali su zarobljenici kraj kočeva. Banditi nisu našli za potrebno da iza njih postavljaju staražara. Oni sami su bili dovoljni čuvari, budući da su činili polukrug oko zarobljenika. Poslednji bandit u ovom krugu sedeo je samo dvadeset koraka udaljen od vode a drugi je bio na drugom kraju kruga na obronku stena.

Luk je stigao do vode.

Šum planinskog potoka je bio suviše glasan, da bi mogao da razume nešto od onoga što se na platou govorilo, a s druge strane hućanje vode je prigušivalo šumove koje je on sam stvarao.

Beskrajno sporo se kretao napred po kamenitoj obali.

Odjednom pogleda na rub malog platoa i ugleda maskirane prilike kako, avetinjski velike, sede ispred njega.

Na putanji banditi nisu bili postavili stražu. Verovatno su se osećali toliko sigurni da su to smatrali nepotrebnim. Kako je dole iza njih bio planinski potok, koji je silovito u kaskadama padao preko kamenja, smatrao je Teksašanin za sigurno, da uopšte tu nisu postavili stražu.

Najzad, preko vode zarobljenici nisu mogli da uteknu. A da iza njih već puzi rubom obale jedan protivnik to banditima uopšte nije padalo na pamet.

Ali šta je trebalo da čini on, jedan jedini, protiv četrnaest, puta veće sile? Pre svega, dva zarobljenika da oslobodi! On sam, zdravih, snažnih ruku mogao je već da se odupre, a sa svojom sačmaricom i da udari na ovu bandu.

Sasvim polako je napredovao puzeći preko kamenja, ubrzo stigao do žbunja i bio je oko sedam ili osam metara udaljen od oba zarobljenika.

A odatle je još samo četiri, najviše pet metara bilo do mesta, gde je na svom sedlu na zemlji sedeo vođa.

Kad je ugledao sedlo, Teksašanin

se trgnu: konji! Gde li su sklonili konje? Ništa nije pomagalo, to je morao tek da otkrije.

Šunjao se nartag duž obale i već je bio prešao oko šest ili sedam metara kad je primetio, na mestu gde je stena bila uvučena, potpuno pokrivenu nišu u kojoj su stajali konji. Bez straže.

Ovde im je bilo dobro, ljudima nisu smetali, u žljebu na tlu su uvek imali svežu vodu i niko nije mogao da ih otkrije — tako je bar izgledalo.

Teksašanin se prišunja do životinja i preseče kolane na sedlima. To je bio naporan posao i zahtevao je dosta vremena.

Kad se došunjao natrag do nadvišene kule od kamenja, i bacio pogled na logor, uplašio se. Banditi su se podigli. Većina je stajala još na svojim mestima, ali dvojica od njih su pošla prema zarobljenicima.

— Grom i pakao! Da sam samo tu ostao! — prošapta Teksašanin i požuri napred.

No, odjednom je skliznuo dole. Bio je već do preko kolena u vodi kad se u poslednjem trenutku uhvatio rukama za oštro kamenje na obali.

Uspeo je da se uspuže na obalu i uputio se prema žbunju.

Kad se slučajno obazreo, video je, na svoj užas, u svetlosti logorskog fenjera, koja se odbijala od svetlih zidova stena i padala i na tle, tamni trag koji se vukao od vode do žbunja.

Bili su to njegovi sopstveni tragovi.

Mokre nogavice sa kojih je kapljala voda ostavljale su trag na suvom kamenju. Sada, dakle, nije više smeo da pusti nijednog čoveka iza žbunja, ako nije hteo da bude otkriven.

A prvi je ipak došao!

Bio je to krupan čovek sa širokim ramenima i klatačim hodom. Kad je došao do žbuna, Teksašanin je već bio u polu-stojećem stavu, spreman da ga obori.

Ali, sada je bandita zadržao poziv vođe bande:

— Čekaj, ostavi konje, još malo. Imam još nešto da vam kažem!

Čovek je, dakle, trebalo da povede konje.

— Slušajte, ljudi! — mogao je Teksašanin sada jasno da razazna glas vođe. A to nije bio glas Ajka Klantona! Takođe ni glas Kirka Mek Loverija!

Međutim, Luk je video takođe jasno da čovek nije nosio kapuljaču sa crnim vrhom. Dakle, to nije bio „veliki bos“!

Teksašanin se nagnuo tako jako napred, da je mogao da razume svačku reč.

Čovek koji je hteo da ode po konje opet se vratio na svoje mesto u krug. Vođa je pokazao preko ramena na oba zarobljenika.

— Vi znate, momci šta ova dva zarobljenika znače za nas. „Bos“ mi je naredio da oni najpre ostanu ovde, dok koliba ne bude gotova.

Mi ćemo izvući visoku otkupninu za ove dve kreature, a ipak oni nikad neće više videti slobodu. Oni će ostati ovde, za slučaj da njihovi prijatelji budu hteli pismeni dokaz da su oni još u životu. To će imati! A kad budemo dobili novac, oba psa će umreti. Ljudi kojima je naređeno da čuvaju zarobljenike jamče svojim životom da Vajat Erp i doktor Holidej neće pobeći. Ništa nije važnije za tajnu organizaciju od toga! Nema je dole u Sasabeu uz velike napore i žrtve uspelo da dođemo šerifa. On je u našoj vlasti i tako će i ostati.

— Mislite! — promrsi kroz zube bezbojno džin.

Kad bi samo znao šta sada da radi! Kad bi samo za trenutak mogao da razgovara sa Erpom ili doktorom!

Banditi su, očigledno hteli da krenu. Bilo je, dakle, krajnje vreme da se nešto preduzme. Ali šta?

Teksašanin odluči da otpuzi napred senkom koju je telo šerifovo bacalo na kamenjar.

Pomoćnik „velikog bosa“ je još uvek govorio banditima.

Sad je Teksašaninu dobro došlo to što je tako često jahao sa Vajatom Erpom. Kretao se napred sasvim nisko uz zemlju, kao Indijanci. Najzad je došao tako blizu stuba, da je mogao ispruženom rukom da dohvati šerifovu nogu.

Bilo je đavolski riskantno da se sada ispravi, budući da su ljudi, koji su stajali na kraju kruga mogli

da ga opaze. Ipak, morao je da se malo ispravi da bi mogao da dopre do šerifovih ruku.

Nije se prvo potrudio da zarobljenika na neki način opomene, da pazi, već je odmah počeo nožem da seče uže.

Nijednim mišićem nije čovek iz Misurija mrdnuo. Ništa na njemu nije odavalo ono što je preživljavao.

Osećao je da neko radi na njegovom spasavanju. A kad su užad popustila uhvatio ih je svojim rukama. Tada je odjednom osetio u levoj ruci veliki revolver i istog trenutka je znao ko je iza njega.

I kad je već bio oslobođen veza na nogama, a užad još bila samo na njegovim člancima, ostao je on stojeći kod stuba, jer nije znao šta Teksašanin namerava.

Luk se ispravi još nešto više i prošapta:

— Doktor takođe?

— U svakom slučaju — procedi Vajat Erp, a da se pritom nije pokrenuo.

I doktor Holidej je morao da bude spasen. U borbi je trebalo iskoristiti njegovu veštinu u pucanju.

Teksašanin okrete glavu i pogleda prema mestu gde je stajao Džordžijanac. Video je da je Holidej polako podigao glavu i pogledao napred. U svakom slučaju bio je na izmaku snaga.

Sada kockar pokrenu malo glavu, i ugleda Teksašanina.

Luk se odšunja do žbunja. Sad

je imao pred sobom opasniji put, jer je pomoćnik vođe mogao svakog trenutka da prekine svoj govor.

Kad je Luk stigao do kockara, presekao je i njegove veze, stavio mu je užad u ruku i tutnuo deringer.

Nepokretan stajao je Džordžijanac kraj stuba, držeći ruke na leđima a noge jednu do druge, kao da je vezan.

Sada je svaki od njih imao po jedno oružje. A Teksašanin je imao još jedan revolver i pušku.

U tom trenutku se bandit, koji je jednom već bio napustio krug, odvoji od drugih i pođe prema žbunju.

Luk Šort se saže, a zatim naglo ispravi i teškim udarcem pesnice obori čoveka.

Luk ga povuče prema sebi iza žbuna, skide mu masku sa glave, ugura mu maramu među zube, osigura to sa drugom maramom i veza mu ruke sopstvenim kaišem na leđima. Tada mu izvadi oba revolvera iz futrole, stavi jedan u praznu futrolu, a drugi zadenu za pojas.

Utvrđi pritom da čovek ima dugačak laso, isproba ga i uze u levu ruku. U tom času su ljudi sa maskama napustili krug.

A tada Teksašanin stupi u dejstvo.

Čim je izašao iz žbuna, osvetli ga treperova svetlost vatre.

Više bandita uzviknuše od čuđenja.

Luk Šort je bio između oba stuba, kraj kojih su stajali zarobljenici, kad se vođa okrete.

Buljio je za trenutak u ogromnog čoveka, a onda je ustuknuo.

— Izdaja! To je Luk Šort! — vikao je izbezumljeno.

— Uopšte nisi tako glup, banditu! — grmeo je džin. Njegov glas je višestruko odjekivao dolinom.

Munjevito je zamahnuo nekadašnja kauboj lasom. Ovaj je za trenutak lebdeo iznad vođine glave i tada mu se zategao iznad kolena.

Bilo je to majstorski bačeno!

U nekoliko poteza povukao je džin bandita prema sebi i potrčao prema žbunju gde je i njega uvuкао.

Sa besnom vikom hteli su ostali banditi da navale na džina.

U tom trenutku, tobože razoružani, doktor Holidej podiže desnu ruku i uperi cev deringera u bandite.

I Vajat Erp je imao revolver u levoj ruci.

Zlikovci su zastali.

Teksašanin je grmeo:

— Ako vam je stalo do života vašeg druga, koji ovde leži, onda budite mirni, prijatelji! Uostalom, i tako nemate nikakve šanse, jer je cela kotlina opkoljena. Ja sam i vaše konje zaplenio a svuda su moji ljudi. Vi ne možete ništa da učinite jer je sada kotlina postala vaš sopstveni zatvor.

Vajat Erp i doktor Holidej su se povlačili prema žbunju. Tek što su

stigli, kad se jedan od bandita razderao:

— To je blef! Momci, ne dajte da vas prevari! To je blef! Ja poznajem Luka Šorta. On je sasvim sâm!

Onda su svi potrčali napred, po-
vadžili revolvere i naleteli na re-
volverske hice iz žbunja.

U krajnjoj nevolji podiže Teksa-
šanin svoju sačmaricu i snažna eks-
plozija je potresla celu dolinu.

— Tamo, preko! — viknuo je
Luk, dok je jurio napred da bi do-
šao do putanje.

Na mestu gde je bio logor je na-
stao haos.

Vajat je stigao na putanju, ok-
renuo se prema doktoru koji je još
uvek stajao i pucao.

— Dođite, doktore!

Holidej pođe za njim.

— Brže! — vikao je Teksašanin
koji je išao iza njih.

Sve više i više su se penjali puta-
njom i najzad se doktor Holidej za-
ustavi teško dišući.

— Zar ne ide više? — pitao je
šerif.

— Trenutak! Idite vi odmah da-
lje.

— Prokletstvo! — mrmljao je
džin. — Ja sam idiot! Zašto ja vu-
čem ovog razbojnika? Baciću ga
dole, a umesto njega nosiću dokto-
ra na leđima.

— Šta? — iznenadi se Vajat. —
Koga vi to imate tu?

— Onog mangupa, koji se naj-
više derao.

Doktor Holidej se odmah oraspo-
ložio.

— To je Valeta! Toga ne smete
nikako da ostavite! Divno je da ga
imate. Nosićemo ga makar ga i ja
morao vući.

Dole u dolini čula se divlja vi-
ka.

Ljudi iz klana su došli do staze i
uverili se da begunce ne mogu da
slede.

Onda se u kotlini pojavio jedan
na konju, mamuznuo ga i uputio se
prema stazi.

— Ovde moramo da se ušančimo.
— predložio je Vajat Erp.

— Oni su u većini i mogli bi da
nas stignu.

— No, to bih voleo da doživim —
rekao je hladnokrvno džin, dok se
levom rukom naslonio na stenu, a
desnom pridržavao Valetu, koga je
još uvek držao na leđima.

Hladnokrvnost Teksašanina u
ovoj situaciji je obojici bila prijat-
na.

Ali tada se dogodilo nešto čud-
no: jahač koji je prešao bio već ne-
koliko metara na putanji, iznenada
je pao sa konja i sa sedlom zajed-
no se srušio niz obronak na plato.

Onda je došao drugi, pa treći i
četvrti.

Oni uopšte nisu stigli do staze,
već su padali još dole sa konja kao
da su od gume.

Teksašanin se grohotom smejao,
a njegov smeh je odjekivao doli-
nom.

Sada je kockar zviznuo dvaput, a

sa druge strane kotline se pojavio jedan konj koji je pretrčao preko logora i došao na stazu.

Dva bandita koja su htela da ga zadrže bila su oborena.

To je bio kockarev konj.

Jedva tri sekunde kasnije dotrčao je i ridan Vajata Erpa.

Valeta je oba konja uveče posebno vezao, jer se nisu slagali sa konjima bandita, tukli su i doveli i sebe i njih u opasnost.

— Na konje, prijatelji! — povika Teksašanin. — Nismo više daleko!

Doktor se pope u sedlo.

Vajat Erp je još stajao, gledajući za džinom.

— Gde je vaš konj?

— Gore u jednoj niši stoji moj konj. Ništa vi ne brinite za mene. Napunio sam sačmaricu.

A kad je video da se više bandita pokušava da se uz divlju viku popne gore na putanju, napunio je i drugu cev olovom, što doduše nije mnogo štete moglo da nanese, ali je imalo ogromno moralno dejstvo. Banditi su se uplašeni okrenuli i potrčali dole prema mestu gde su stajali njihovi konji.

— Jašite, samo, šerife — opomenuo ga je Teksašanin. — Oni nas neće tako lako stići. Pre nego što oni zakrpe kolane, mi ćemo već biti daleko.

Bez velike žurbe pošli su nagore kroz okuke na stazi, sve dok nisu stigli do Teksašaninovog konja, Luk Šort je zarobljenika, koji mu je kao mrtav visio na leđima, prebacio na

sedlo. Valeta nije davao znake života od sebe, iako je bio pri čistoj svesti.

Oružje, koje je on nosio, pripadalo je Vajatu Erpu i doktoru Holideju. Levo u futroli nosio je Vajatov „specijal“, a desno kockarev kolt, a napred za pojasom dva revolvera Vajata Erpa i doktora Holideja. Svoje sopstveno oružje je imao, verovatno, na svom sedlu.

Za vreme jahanja vezao je Teksašanin ruke zarobljenika i strpao mu krp u usta.

Kasali su duž grebena prema istoku.

Kad je jutro svanulo, oni su već davno bili prešli dolinu, napustili bregove i ujahali u preriju, gde nisu morali da se boje da će ih tako brzo neko slediti.

Kad su već prešli četiri ili pet milja, ugledali su pred sobom svetlucanje jednog potoka, prema kome su se uputili.

Konji su se kod vode osnažili, a Holidej je sišao da se umije i osveži.

On je izgledao jadno, ali oči su mu blistali kad je Teksašaninu stegao ruku.

— Vi ste sjajan momak, Luk. Izveli ste to veličanstveno, a bacanje lasa je upravo bilo majstorsko delo.

Vajat Erp se skinuo sa konja, isto tako stegao ruku džinu i pogledao ga upitno.

— Kako ste nas samo pronašli?

— Ah, to je bio jedan sasvim glup slučaj. — rekao je Teksaša-

nin, dok je sebi stavljao izlomljenu virdžiniju u usta.

— Juče ujutru prošla su jedna kola pored mene...

— Tu smo mi ležali.

— Da sam ja to znao, ja bih ona dva mangupa na boku prebio. — Luk se osvrnuo i pogledao prema bregovima i počeo grohotom da se smeje. U svakom slučaju, vaše pečenje je bilo presoljeno, bar ja tako mislim! — Tada se opet okrenuo prema šerifu i rekao: — Jašimo sad dalje, pa kad se jednom odmorimo, pričaćemo o svemu.

— Kuda to hoćete?

— Nekoliko milja odavde poznajem vrlo simpatične ljude koji će se radovati da me opet vide.

Jahali su prema Portland ranču.

Kad su stigli u dvorište, istrčala je devojka sa verande njima u susret.

— Gospodine Šorte! Gospodine Šorte!

— Da gospođice Ira, opet sam ovdje! Čak sam i svoje prijatelje doveo. Imao sam juče takav osećaj da vi silno želite da jednom vidite Vajata Erpa. Molim vas, okrenite glavu i pogledajte džentlmena pored mene. Ne, ne tog, to je bandit, prljavi kojot! — Hej, Vebstere, dobro je da ste tu! Dođite, primite ovog zlikovca, taj treba da ide kod šerifa.

Predradnik je sa ostalim kaubojima došao da ga pozdravi. Onda je tek primetio saveznog šerifa. Oči starog čoveka su blistale.

— Vi ste Vajat Erp?

Šerif je klimnuo glavom, spustio se sa sedla i pogledao za doktorom Holidejom.

U istom trenutku Ira Portland prigušeno vrisnu.

Kao marioneta je kockar skliznuo iz sedla i sigurno bi svom težinom udario o zemlju, da ga u poslednjem momentu šerif nije prihvatio.

— Šta mu je? — pitala je devojka.

— Veoma mu je loše. Bilo bi dobro, gospođice kad biste za njega imali jednu sobu.

Devojka je pogledala u blede lice onesvešćenog. Videla je njegovo crno odelo, koje je usled napora poslednjih dana bilo veoma upropašćeno, a primetila je i svileni vez na košulji, koja posle tolikih nevolja nije bila tako bela.

— Je li to doktor Holidej?

Šerif potvrdi. Hteo je da podigne prijatelja, ali ga je Teksašanin podigao na leđa i nežno odneo na stranu.

— Ostavite ga vi meni. Ja imam dobra leđa — nasmejao se, pokazavši bele zube, podigao je kockara lako, kao da je malo dete, i zapitao: — Kuda treba da ga odnesem, gospođice Ira?

Devojka je išla napred i uvela ga je u kuću.

Doktor Holidej je dobio lepu i veliku sobu u prizemlju, a po tome kako je bila uređena nije bilo teško pogoditi da je to bila Irina soba.

Rančer, koji je u međuvremenu

stigao, srdačno je pozvao ljude da budu njegovi gosti.

— To je zaista velika čast, šerife, vama nešto pomoći.

Čovek iz Misurija se rukovao sa starim i potražio je pogledom Teksašanina.

Ovaj je samo slegnuo ramenima.

— Da, moje poznanstvo je samo jedan dan staro. Žao mi je Vajate.

— Šta imaš da kažeš? — umešao se rančer. — Vi ste nam dragi gosti, i bez obzira na to što je gospodin Šort stari prijatelj mome predradniku. Odmarajte se kod nas koliko vam se god dopada. Mi se samo nadamo da će se doktor oporaviti...

Deset minuta kasnije stajao je Vajat Erp pored Luka Šorta i predradnika ispred verande i gledao prema brdima.

Džin ga je pogledao sa strane i progundao:

— Jedan zlatni dolar za vaše misli, šerife!

Vajat namignu levim okom i okrenu glavu.

— Možete li da pogodite, Luk?

— Hm, kad bih ja bio Holidej, znao bih sigurno. Ali, čekajte, ja mislim da znam. Vi biste se sad najradije vratili natrag.

— Tačno.

— Po meni, mogli bismo mi odmah da krenemo na put, ali možda bi bilo dobro da umesto doktora povedemo nekoliko kauboa sa nama. Koliko ja poznajem Vebstera,

uveren sam da će nam dati nekoliko ljudi.

— Nekoliko ljudi? — viknu predradnik. — Svi ćemo mi sa vama, ako šerif nema ništa protiv!

Iako Vajat Erp nije bio oduševljen time, nije mogao da odbije, ali objasnio je da je deset ljudi dovoljno.

I tako su oni opet jahali prema bregovima kroz dolinu i preko vrtoglavih serpentina brdske staze.

Bilo je kasno posle podne kad su stigli na cilj, do mesta gde je Luk Šort ostavio svog konja.

Vajat Erp i Luk Šort koji su sad prednjačili, videli su posle izvesnog vremena kotlinu pred sobom.

Bila je prazna.

Nisu smeli da se jednostavno spuste, jer možda su banditi bili zaklonjeni.

— Znam gde su — reče šerif. — Oko pola milje gore na stazi treba da postoji jedan put koji vodi u dolinu. Valeta je govorio o tome.

Oni su pošli natrag i svi zajedno su jahali dalje.

Onda su ugledali pred sobom bandite. Dole na reci su se odmarali i krpili su svoje kolane za sedla. To je svakako bila zabava na koju nisu bili naviknuti i u koju se nisu dobro razumevali. Jedan dobar kauboj bi tako raskinut kolan potpuno uredio za dva sata, a ovi ljudi se već dva dana muče sa tim poslom.

Nije bila velika teškoća opkoliti ih i uhvatiti.

Tako se dogodilo da je i ovaj na-

pad na saveznog šerifa pao u vodu. Ovog puta je sjajni Teksasjanin bio taj koji je bravurozno vadio gvožđe iz vatre.

Uhvaćeni banditi dovedeni su u Pueblo na sud.

Vajat Erp se pobrinuo da Valeta bude naročito dobro čuvan.

Stanje Džordžijanaca se srećom popravljalo iz dana u dan, tako da su već mogli da pomišljaju na svoj skoriji odlazak.

U ljudima na Portland ranču dobili su iskrene prijatelje. I za lepu i mladu Iru Portland našao se čovek o kome je ona sanjala koji je bio ogroman, imao široka ramena, jake pesnice, tamnomrko lice i drske zelene oči.

Uveče pred odlazak sedeli su na foteljama na verandi i posmatrali široko dvorište ranča gde su pred bunarom kaubojski sedeli i pevali uz gitaru.

Vajat Erp je sedeo pored Holideja i držao je oči zatvorene.

Već danima je mislio na jedno isto: Ko je napisao onu cedulju koju su našli u džepu bandita? I šta znači to veliko K? Kad je Vajat okrenuo glavu, video je kako je on čežnjivo gledao kaubojske.

— Ja mislim na cedulju koju je imao kod sebe onaj čovek iz Puebla — rekao je polu glasno šerif.

Holidej je klimnuo glavom.

— Znam. I ja mislim na to.

— I?

— Ako mene pitate, ja mislim da

nije isključeno da iza slova K dolazi jedno L.

— Vi mislite na Ajka Klantona?

Sad pogleda kockar u šerifa.

— Zar vi ne mislite?

Vajat ponovo pogleda u dvorište.

— Mislim i ja, ali to je ludo. Od pre nekoliko sati vrti mi se po glavi jedno sasvim drugo ime.

— Kapučino.

To ime je izgovorio Holidej. Vajat je okrenuo glavu i pogledao za bezeknuto kockara.

— Kako vi dolazite na to?

Holidej slegnu ramenima i reče:

— Ja ni sâm ne znam!

— Da li je moguće da se taj opasni zločinac Lazaro Kapučino vratio iz dalekih šuma i bregova?

Tome u prilog govori činjenica da su se zlikovci doselili u Kolorado. Pošto im je šef bio teško ranjen, bilo je sasvim moguće da je neko drugi stao na njegovo mesto i uzeo uzde u svoje ruke. A taj drugi može da bude samo Kapučino. Valeta je bio samo sitna riba kao pomoćnik. Bio je jači i grublji nego ostali, ali nije bio kao Kapučino.

Vajat Erp je znao sasvim sigurno da gubitak Kapučina, kao šefa bande ostali nisu mogli da prebole i da su se trudili da ga ponovo povrate.

Pretpostavka da je šef već našao mogućnost da se oslobodi iz zatvora gore u brdima stalno je pritiskala šerifa kao neka mora i čovek iz Misurija je zbog toga odja-

hao u Pueblo da se o tome tačno obavesti.

Nije mogao da dobije nikakav odgovor iz zatvora, jer je tamo izbila opasna zaraza i svi su bili raspušteni zbog panike koja je zbog toga nastala.

Nimalo zadovoljan vratio se šerif natrag.

On je već stigao do prvih kuća Puebla kada je pred jednom kafanom u orijentalnom stilu video jednog čoveka koji je sedeo, i koji je, kad je ugledao šerifa, navrat nanos skočio od stola, preturio sto i čaše i vratolomno pobjegao u unutrašnjost kuće.

Šerif je odmah skočio sa konja potrčao oko kuće, ali video je samo čoveka koji je baš pobjegao u jednu građevinu.

Do sada on nije mogao da vidi njegovo lice. Bio je to jedan prilično visok čovek, sa svetlom kosom i uskom glavom.

Šerif se prvo uverio da građevina nema ni vrata ni prozore sa zadnje strane. Ni sa strane nije našao nikakav otvor i zato je stao pred prozor koji je bio na polovini visine duže strane. Baš u tom momentu prozor se otvorio.

Vajat se brzo sklonio iza ugla i čekao.

Ništa se nije dogodilo.

Pažljivo je izvirio i najednom video koščatu ruku, koja se držala za ram i odmah zatim i gornji deo tela.

U tom trenutku neko je pogledao

iz gostinske sobe sa prozora susedne kuće pa kad je video šerifa, glasno i radosno je povikao:

— Vajat Erp! Gospode bože! Umalo da ispadnem kroz prozor od iznenađenja. Vajate! Stari prijatelju!

Vajat promrsi psovku kroz zube i gnevno pogleda preko puta u nasmejane oči svoga starog prijatelja. Brzo je stavio šerif prst na usta.

Debeli prijatelj poznatog čuvara zakona je odmah shvatio situaciju i brzo se povukao sa prozora.

Ali prozor na građevini bio je opet zatvoren.

Čovek se povukao. Glasno i jasno bio je obavešten o opasnosti. Onda je čovek iz Misurija potrčao oko kuće i otišao do ulaza.

To su bila teška drvena vrata.

Vajat ih gurnu.

Bila su zaključana.

Tada je Vajat Erp uzeo zalet i bacio se na njih.

Vrata su popustila i otvorila se.

U malom hodniku nije bilo nikoga. Šerif je osetio samo smrad.

Desno su vodile stepenice na sprat. Tu mora da je čovek bio kad je pogledao kroz prozor.

Vajat je osluškivao.

Onda je čuo u dvorištu na pesku šum čizama.

Kad se okrenuo, video je debelog Bantlajna iza sebe.

Oba čoveka su se rukovala i onda je Vajat pokazao prema gore. Bantlajn je klimnuo glavom i izgubio se ispod stepenica, gde se pog-

nuo i izvadio mali revolver iz džepa.

Vajat je pošao gore stepenicama. Pažljivo je pogledao gore iza ugla.

Prema njemu su bila jedna vrata otvorena.

U tri brza koraka je stigao tamo, otvorio ih širom, pogledao unutra i video da je to neka devojačka soba, u kojoj je stajao jedan nena-mešteni krevet. Desno u ćošku stajao je orman.

Ako bi se u ovoj sobi nalazio čovek, mogao bi da se sakrije samo iza ormara.

Vajat se odlučio na to da orman preturi i tada ugleda od straha izobličeno lice čoveka koga je dobro poznao.

To je bio ubica šerifa Hajc Mek Kenzi iz Sasabea.

On je imao kolt u ruči, ali je od straha bio kao oduzet i nesposoban da ga uperi na šerifa.

Njegov grč je popustio tek onda kad mu je Vajat uzeo revolver iz ruke.

— U redu — promrsi kroz zube. — Ja sam se od svih odvojio, čak i od „ljudi sa sivim maramama“ — ali vas se niko ne može otresti.

Bantlajn je stajao dole i čekao šerifa.

— Da li ga imate? — Ah, to je taj momak! On mi je danas već upao u oči, jer je imao komične naočare na nosu. Skidao ih je kad je razgledao ulicu, kad je gledao „Gazetu“ i kad je tražio lokal. On je hteo samo da se maskira. Sad znam na koga je čekao.

Bantlajn je otpratio saveznog še-

rifa sa banditom u šerifovu kancelariju. Kad su oba čoveka predala ubicu, izašli su na ulicu i Bantlajn je rekao:

— Ja vas ništa ne pitam. Vi sigurno nemate vremena.

— Na žalost, nemam — nasmejano odgovori čovek iz Misurija.

— Kao i uvek! Kako je doktoru?

— Nadam se da mu je dobro.

— A kako je vašem koltu?

— Taj još uvek živi.

Vajat uze svoje lepo oružje iz futrole i pruži ga debeljku.

— Još ste uvek zadovoljni sa njim?

— Vrlo!

— Pa, onda! — Bantlajn pruži šerifu ruku. — Šteta, voleo bih da vas jednom sretnem kad imate vremena, da bismo mogli da se porazgovaramo. Ali, mira ćete vi tek onda naći, kad se metak nekog bandita zarije u vaše grudi i kad budete ležali ispod zelene trave u nekom idiličnom kutu. Ali ja bih ipak više voleo da se sretnem sa vama, makar samo na pola sata, u nekoj lepoj, mirnoj zemlji. Zbogom, Vajate i pozdravite doktora. I dugačkog Šorta, ako ga sretnete.

Vajat se pope na svog ridana, mahnu debelom čoveku i odjaha iz grada.

*
* *

Vest o hvatanju ubice Mek Kenzija u Pueblu umirila je prijatelje, jer izveštaj iz kaznenog logora je bi vrlo maglovit.

— Sada bar mogu mirno da spavam — rekao je kockar koji se, još uvek bled, odmarao na stolici za ljuljanje na verandi. — Roni Sloan je osvećen.

Posle tri dana otputovali su u rano jutro.

Ljudi sa ranča stajali su na kapiji i mahali im.

— Prokletstvo! — gundao je predradnik, koji se ljutio što zbog svoje bolesti na plućima ne može

sa njima. — To su tri najbolja čoveka koja sam ikada sreo!

Rančer je mahnulo rukom i provukao je kroz svoju sedu kosu.

Njegova ćerka se naglo okrenula i utrčala u kuću.

Odozgo sa planine strujao je proletnji vetar u dolinu i donosio sobom njene mirise.

Tri čoveka su jahala u lakom galopu prema jugu, u susret dalekom Tombstonu.

K R A J

**SVAKOG DRUGOG
ČETVRTKA**

**NAJLEPŠE
LJUBAVNE PRIČE**

**SVETSKI HIT
SVETSKI HIT**

ZLATNI

KUPIDON

SREBRNA ZVEZDA

svake druge srede u svim kioscima

***** SREBRNA ZVEZDA *****

svake druge srede u svim kioscima

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

SVAKE SUBOTE
NOVA SVESKA!
64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik:
Svetozar TOMIĆ. Izbor i kreacija: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata za 3 meseca 26
dinara, za 6 meseci 52 dinara, za jednu godinu 104 dinara. Za inostranstvo cene su
dvostruke. Uplaćivati na žiro-račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa“.
18. decembar 1971.